NATIONAL LIBRARY
NOV 29 1971
CANADA

THE LATVIAN NEWSPAPER IN CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telephones: 921—7121; 465-7902. United States Editorial Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

SATURDAY, NOVEMBER 13, 1971

LATVIJA AMERIKA

83. N-RS SESTDIENA, 1971. G. 13. NOVEMBRIS 21. GADS

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 25 centi

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKA

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevēja — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Atbildīgais redaktors: KRIŠS SIDARS. Redakcija: 126 Broadview Ave., Toronto 260, Ont., Canada; tālr. 465—7902. Birojs: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921—7121. Nujorkas redakcijas vadītāja: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994—7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774—5 14. Redaktors Eiropā: V. SKULTANS, 605 Offenbach/Main, Waldstr. 28 West-Germany. Austrālijā: Ed. Šmugajs, 29 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

ASV pārstāvis pie AN cildina BATUN

Apv. nāciju likumi nosaka, ka atsevišķo zemju oficiālās delegācijas, kas sūtītas uz ikgadus notiekošajām ģenerālasamblejas sesijām nedrikst pārsniegt 5 personas, lai arī cik liels nebūtu delegācijas papildpersonāls. ASV, Anglija, Pad. savienība u. c. lielākas valstis savās Apv. nāciju sūtniecībās nodarbina simtiem cilvēku — daudzus ar t. s. diplomāta statusu; tomēr arī šo zemju delegācijās balstiesīgi ir tikai pieci.

Kad kļuva zināms, ka viens no šāgada ASV oficiālās delegācijas locekļiem ir baltiešu iecienītais ASV tautas vietnieka nama pārstāvis Edvards Dervinskis (rep. Ill.), nekavējoties tika pieprasīta iespēja viņu intervēt. Pirmajā brīvākajā brīdī, dienā pēc sūtņa Buša „Ķīnas runas", dep. Dervinskis arī atrada laiku baltiešu preses pārstāvja pieņemšanai. Uz jautājumu, vai viņam patīk labāk būt kongresa loceklim pirms vēlēšanām jeb ASV pārstāvim pie AN Ķīnas debašu laikā, dep. Dervinskis atbildēja, ka šis lietas īstenībā nemaz nav salīdzināmas; Apv. nācijās viņš nedrīkstot pat „uzaci pakustināt' bez valdības ziņas, kurpretim kongresā visi darbi „jāgrūž un jāstiepj" pašam. Tāpēc kongresā viņam patīkot daudz labāk. Viņš izskaidroja savu īslaicīgo pārcelšanos uz ASV sūtniecību Ņujorkā ar savas zemes tradīcijām AN ģenerālasamblejas delegāciju sastādīšanā, kur ik gadus tiek ietilpināts vismaz viens kongresa loceklis — pāra gados no senāta, nepāra — no tautas vietnieku nama.

Dep. Dervinskim norādītais specifiskais darba lauks AN ir Piektā komiteja (administrātīvās un budžeta lietas), tāpēc viņš atvainojās, ka vēl nav paspējis pieminēt Baltijas valstis AN forumā. (Kā zināms, viņš baltiešu aprindās ieguva popularitāti ar Baltijas valstu likteņa iztirzāšanu Interparlamentārās ūnijas gadskārtējās sanāksmēs, tā atkārtoti izsaucot karstus padomju protestus). Viņš aizrādīja, ka vieta, kur ASV sūtnis Bušs savā „Ķīnas runā" pieminot, ka Ukraina un Baltkrievija, kaut arī tām skaitās balsis AN, tomēr nav brīvas zemes — uzskatāma par atkārtotu ASV nemainītās stājas deklarēšanu apspiesto tautu jautājumā.

Dep. Dervinskis ar interesi iepazinās ar BATUN līdzšinējo darbu. Tuvāk tika pārrunāti sekojošie pēdējā laikā iesniegtie BATUN memorandi: par Baltijas valstu uzņemšanu Tautu savienībā pirms 50 gadiem, kas tika nosūtīts visiem Apv. nāciju sūtņiem šāgada 22. septembrī; par tiesībām atstāt savu zemi, kas iesniegts Cilvēka tiesību komisijas 27. sesijai šāgada pavasarī Ženēvā un par žīdu tiesāšanu Rīgā, kas iesniegts Rasu diskriminācijas izbeigšanas komitejai šāgada jūnijā. Bez tam sarunās tika skarti arī zināmi AN minoritāšu aizsardzības likuma aspekti un 1907. g. protokols par bēgļu statusu. Dept. Dervinskis apsolīja šīs lietas pārrunāt ar kolēģām AN 3. komitejā (Cilvēka tiesību lietas), lai šo informāciju varētu izlietot tālāk.

Dep. Dervinskis 27. oktobrī dažus no intervijā iegūtajiem materiāliem izlietojis runai ASV tautas vietnieku namā. Iepazīstot savus kolēģus ar BATUN darbu, viņš šo baltiešu organizāciju nosaucis par „vienu no tām, kas visaizrautīgāk cīnās par Baltijas valstu iedzīvotāju brīvību". Viņš pieprasījis BATUN memorandu par Rīgas žīdu tiesāšanu ietilpināt kongresa materiālos, „lai atgādinātu kongresa locekļiem baltiešu tautu vēl aizvien neizbeigto cīņu pret padomju tiranniju un, lai uzsvērtu kādu faktu, kas izriet no memoranda — ka Pad. savienība ir pasaules lielākā imperiālā vara — faktu, kas pārāk bieži tiek aizmirsts." (Congressional Record, October 28, 1971, E 11430)

Dep. Dervinskis arī laipni pieņēma BATUN pārstāvju aicinājumu paciemoties viņu vidū. Pirmdien, 15. novembrī plkst. 7 vakarā Igaunu nama telpās Manhetenā notiks speciāls sarīkojums, veltīts šim ASV pārstāvim pie AN. Ievadā paredzēti daži komentāri par AN 26. ģenerālasamblejas sesijas gaitu. Sekos dep. Dervinska uzruna, pēc kuras paredzēti jautājumi un atbildes. Sarīkojums pabeigsies ar kokteiļu stundu.

★

Augstāk minētajam memorandam par Baltijas valstu uzņemšanu Tautu savienībā pirms 50 gadiem, kura sākumā uzskaitīti gadījumi, kā Baltijas valstis piedalījušās starptautiskā darbā gan pirms, gan pēc to uzņemšanas Tautu savienībā, bet beigās visas AN locekles valstis aicinātas palīdzēt izlabot Baltijas valstīm izdarīto netaisnību, pieprasot tur atjaunot brīvību un neatkarību — vairums AN sūtņi atbildējuši ar laipnu pieklājības vēstuli, pateicoties par piesūtītajiem materiāliem. Saņemto atbilžu vidū tomēr ir divas, kas pelna tuvāku raksturojumu. Pirmo vēstuli, datētu šāgada 22. septembrī, parakstījis pats ASV sūtnis pie AN Džordžs Bušs. (Parasti šī tipa memorandiem no ASV sūtniecības atbild kāds sūtņa sekretārs, savu vēstuli iesākot ar frazi: „Sūtnis X liek pateikties par Jūsu piesūtīto rakstu" u. . .t). Savā vēstulē sūtnis Bušs sola „izlietot katru iespēju, lai atgādinātu Pad. savienībai un visai pasaulei, ka Pad. savienībā iekļautajām tautām pienākas tās pašas tiesības uz pašnoteikšanos kā t. s. „koloniālo zemju" iedzīvotājiem, un skubinātu Pad. savienību atļaut tām šīs tiesības izlietot."

Otru vēstuli, kas datēta 27. septembrī, parakstījis Ķīnas sūtnis Liu Či. Tā kā šī bija pēdējā rakstu izmaiņa ar nacionālās Ķīnas pārstāvi Apv. nācijās, tad šoreiz publicējam visu vēstules saturu: „Pateicos par Jūsu vēstuli, kas rakstīta sakarā ar Igaunijas, Latvijas un Lietuvas uzņemšanu Tautu savienībā pirms 50 gadiem. Tautu savienība bija inspirējoša Apv. nāciju priekštece, un mazās tautas tur spēlēja goda pilnu lomu. Es ticu, ka Baltijas valstis atkal būs brīvas un neatkarīgas un ieņems sev piekritīgo vietu pasaules notikumu risināšanā."

D. V.

Baznīcas virsvaldes prezidija sēdē Toronto sprieda par svarīgām pr oblēmām baznīcas darbā. Pēc tam notika Mārtiņa Ozoliņa ordinācija mācītāja amatā Sv. Jāņa baznīc ā. Pirmajā rindā no kreisās: prāv. V. Šēfers, māc. Mārtiņš Ozoliņš, prof. Ed. Šmits, archibīskaps A. Lūsis, prāv. B. Fedders un prāv. J. Turks; 2. rindā: māc. Ā. Čops, māc. A. Briedis, baznīcas virsvaldes locekļis senātors A. Rumpēters, virsvaldes loc. R. Roze un māc. E. Ķergis.

Foto: J. Liģers

Svarīgas problēmas baznīcas dzīvē

BAZNĪCAS VIRSVALDES PREZIDIJA SĒDE TORONTO

Baznīcas virsvaldes prezidija sēde Toronto Sv. Jāņa draudzes dievnamā bija iecerēta 5. novembrī, bet tā kā sēdes darbinieki bija ieradušies jau 4. novembrī, tad tā varēja sākties ātrāk, tādā kārtā dodot vairāk laika baznīcai svarīgu jautājumu iztirzāšanai un izlemšanai.

Šiem svarīgajiem jautājumiem pirmā kārtā jāpieskaita laikraksts un sabiedrībā jau daudz diskutētā problēma par latviešu ev.-lut. baznīcas sinodes dibināšanu Amerikā. Virsvaldes prezidijs, noklausoties virsvaldes juridiskā padomnieka un sinodes satversmes komisijas locekļa, senātora A. Rumpētera ziņojumu, pieņēma senātora izstrādātos noteikumus par sinodes dibināšanas kārtību resp. par veidu, kādā draudzēs jāizdara balsošana par iestāšanos sinodē un tās vajadzību. Šie noteikumi tiks publicēti kā virsvaldes prezidija lēmums, kad sinodes satversmes komisija sniegs savus paskaidrojumu un ziņojumus par sinodes dibināšanu un tās statūtiem.

Lai jautājumu par sinodes statūtu apstiprināšanu pasteidzinātu, prezidijs pieņēma lēmumu sasaukt Baznīcas virsvaldes plenārsēdi nākošgada 10., 11. un 12. aprīlī Toronto, grozot agrāko lēmumu par plenārsēdes sasaukšanu maija mēnesī. LELDAAs ģenerālkonference tādā gadījumā varētu notikt maija beigās, iespējams Ņujorkā. Neatkarīgi no tā, kā risinās sinodes dibināšanas gaita, sekojot archibīskapa ierosinājumam, nolēma pētīt iespējas mūsu baznīcas un Baznīcas virsvaldes tiesiski juridiskā stāvokļa postiprināšanai Amerikas Savienotajās Valstīs.

Par Baznīcas virsvaldes finanču revidentu iecēla prof. Ernestu Reinbergu, kas strādā Gvelfas universitātē. Sakarā ar pārcelšanos uz dzīvi Kalifornijā, līdzšinējais revidents A. Cīrulis bija lūdzis viņu atbrīvot. Revidenti arch. Arvids Dzirkalis un Dr. Aleksandrs Milenbachs turpinās darboties, bet par substitūtiem aicinās prof. Raimondu Zemjāni un prof. Valfrīdu Osvaldu.

Iepazīstoties ar virsvaldes kasiera V. Gobiņa pārskatiem par virsvaldes budžeta aizpildīšanos, prezidijs pieņēma 1972. gada budžetu 15.500 dol. apmērā.

Archibīskaps A. Lūsis norādīja, ka kulta un mācības grāmatu sagādei un izdošanai nākošā gadā virsvaldei būs jāizdod apmēram 12.000 dol. Šie izdevumi radīsies sakarā ar Dziesmu grāmatas otrreizējo izdevumu, kas būs pārdošanā nākošā gada sākumā; iecerēta arī Bacha Korāļu grāmatas izdošana, Mācītāju rokas grāmatas (Agendas) izdošana, jaunu ticības mācības grāmatu sagatavošana u.t.t.

Plašs izdevums, rokas grāmatas apmēros, ir Baznīcas kalendārs. Dažādu iemeslu dēļ kalendāra izdošana pagājušā gadā prasīja piemaksas resp. izdevumi bijuši lielāki kā ieņēmumi.

Baznīcas virsvalde ieguvusi arī Glika Bībeles pirmo izdevumu. Iespējams, ka to pavairos ofseta technikā, subskripcijas ceļā. Žurnāla „Ceļa Biedrs" izdošanai piešķīra pabalstu 500 dol. Sakarā ar Pasaules baznīcu apvienības kasiera lūgumu, nolēma jau šajā gadā apvienībai kā dalības maksu nosūtīt 300 dol., nākošā gada maksājumiem paredzot 500 dol. Tāda pat summa paredzēta arī Lutterāņu pasaules apvienībai.

Par mūsu baznīcas problēmām un vērojumiem baznīcas darbā plašākus ziņojumus sniedza archibīskaps A. Lūsis, LELDAAs pārvaldes priekšnieks prāv. A. Veinbergs un prāv. J. Turks, kas pēdējā laikā divas reizes apmeklējis Eiropu un iepazinies ar latviešu draudžu darbu Zviedrijā un Vācijā.

Neskatoties uz grūtībām un dažādām problēmām, baznīcas darbs visumā bijis sekmīgs un to pavadījusi liela Dieva žēlastība un svētība. Cerams, ka nākotnē izdosies atrisināt arī draudžu garīgās aprūpes darbu, kuŗā var rasties problēmas, veciem mācītājiem aizejot pensijā.

Virsvaldes prezidija sēdē nebija varējis ierasties Baznīcas virsvaldes prezidents P. Eglītis un kasieris V. Gobiņš. Sēdi vadīja virsvaldes viceprezidents Dr. A. Rūsis, protokolēja sekretārs R. Roze. Piedalījās archibīskaps, LELDAAs pārvaldes priekšnieks, prāv. A. Veinbergs, senātors A. Rumpēters, prāv. J. Turks un kādu laiku arī prāv. V. Šēfers un māc. Ā. Čops.

P. Reinhards

Mērķi un ieceres

LAK - EC ĀRĒJĀS DAĻAS VADĪTĀJA P. REINHARDA ZIŅOJUMS 30. UN 31. OKTOBŖA SESIJĀ STOKHOLMĀ

Šī pārskata gads sākās ar pagājušā gada septembri, kad tikko kā bija parakstīts 12. augusta Bonnas - Maskavas līgums, kas iezīmēja jaunu virzienu Eiropas politiskā konjunktūrā, proti, pāreju no teorētizēšanas par vispārēju vēlamību starp rietumu valstīm un Maskavu, uz konkrētiem nolīgumiem valstu starpā.

Kaut arī var labi saprast Rietumvācijas tieksmes neatstāt nevienu iespēju neizmantotu, lai panāktu mākslīgi sadalītās vācu tautas atkalsaplūšanu kopā, šo Bonnas valdības separāto soli rietumos uzņēma ar dalītām jūtām un neslēptām bažām, jo Maskavas mērķis, šo līgumu slēdzot, bija ar to panākt pašreizējā politiskā status quo konsolidēšanu Eiropā, bet Rietumos nebūt nebija skaidrības vai Maskava patiesi gribēs arī īstenot détente jēdzienu rietumu izpratnē.

Arī Maskavas satelītu valstīs šis savrupgājiens izraisīja vajadzību pēc modrības, kaut arī katrā no tām aiz citādiem, tai īpatniem iemesliem. Tomēr vislielākās bažas tas sagādāja Baltijas valstīm un tautām, kuŗas šis līgums, atkarībā no tā interpretācijas, varētu tieši skart.

Tāpēc ārējā daļa nekavējoties konsultējās ar baltiešu pārstāvībām Vācijā un arī Brīvās pasaules latviešu apvienību par speramiem soļiem Rietumvācijas valdības nostājas noskaidrošanai.

Jau pagājušā gada 12. augustā BPLA vārdā ar A. Abakuka un P. Reinharda parakstiem tika nosūtīta telegramma Vācijas federālās republikas Rietumvācijas kancleram, uz kuru mēs sapēmām 10. septembrī atbildi no „Auswärtiges Amt Bonnā", ka „Federālā valdība nav grozījusi savu labi zināmo nostāju Baltijas valstu jautājumā".

Līdzīgu telegrammu kancleram Brantam bija nosūtījis arī BPLA priekšsēdis U. Grava un saņēmis no Bonnas identisku atbildi.

Pagājušā gada oktobŗa sākumā Baltijas padomes Vācijā ģenerālsekretārs Dr. Karvelis piesūtīja mums atsauksmei iesnieguma projektu franču valodā Baltijas valstu jautājumā Somijas ārlietu ministrim, sakarā ar toreiz tur plānoto Eiropas drošības konferenci, kam mēs, ar nedaudz labojumiem, piekritām iesniegšanai.

Tad vēl iepriekšējas domu apmaiņas ar BPLA, oktobŗa beigās un novembŗa sākumā, mums tika piesūtīts iesnieguma projekts kancleram Brantam, ko ārējās daļas vadītāja ar dažiem grozījumiem un ietaisku to datēt ar 18. novembri, nosūtīja atpakaļ BPLA vadībai Vašingtonā. Tas pats attiecas uz rakstiem opozicijas vadītājiem Reineram Barcelam (CDU/CSU), Kurtam Kīsingeram (CDU) un Francim Josefam Strausam.

13. un 14. novembrī piedalījos Minchenē Eiropas kustības komitejas direktoru sēdēs. Bavārijas valdības rīkotā pieņemšanā bija izdevība satikties un izmainīt domas ar Rietumvācijas parlamenta locekļiem un gūt iespaidu, ka kancleram Brantam vēl ejams tāls ceļš, pirms Rietumvācijas parlaments ratificēs Bonnas - Maskavas 12. augustā parakstīto līgumu.

Atceļā no Minchenes satikos Štutgartē ar sūtni R. Liepiņu un Dr. Karveli informācijas apmaiņai un tālākas rīcības saskaņošanai, ja vajadzība pēc tās rastos.

Decembŗa sākumā kā ACEN Londonas delegācijas priekšsēdis sasaucu ACEN sēdi Londonā un tur referēju ACEN delegātiem par Minchenē gūtiem iespaidiem.

Šāgada 2. un 3. jūlijā piedalījos Eiropas kustības padomes konferencē Briselē. Šī padomes sēde gan nodarbojās galvenokārt ar Anglijas, Īrijas, Dānijas un Norvēģijas paredzamo iekļaušanos Eiropas kopības valstu grupā un kopējas Eiropas monetāras politikas jautājumiem, Poļu trimdinieku ārpolitikas vadītājs E. Račinskis konferencē apsveica Anglijas un citu valstu locekļu uzņemšanu Eiropas kopībā, izsakot cerību, ka arī pašreiz vēl no svešas varas paklautās Austrumeiropas zemes, šai kopībā atradīs vietu nākotnē, kad tās būs brīvas pašas izteikt savu gribu.

Pēc novērojumiem atzīstams, ka mūsu fiziskai klātienei šādās konferencēs, kur ir iespējams personīgi satikt Eiropas politisko aprindu pārstāvjus, ir pozitīva nozīme mūsu nacionālo mērķu sasniegšanai.

Ārējās daļas vadītājs uztur arī sakarus ar Londonā nodibināto „European Liaison Group", kuŗā bez ACEN ietilpstošām tautām ieiet arī ukraiņi, baltkrievi un Kaukaza tautas, kas arī tiecas pēc patstāvības un ar kuŗām mūs saista kopīgas intereses atbrīvoties no svešas varas paklautības. Šī grupa grib izdot rokasgrāmatu ar tanī ietilpstošu tautu svarīgākiem politiskiem un saimnieciskiem datiem, kas varētu noderēt parlamentāriešiem kā ieteikumu avots. Esmu sagatavojis un iesniedzis šādu konspektīvu rakstu par Latviju.

Nevar paiet garām nepieminot, ka pēc 17 mēnešu gaŗām sarunām „četru lielo" vienošanās šāgada 3. septembrī Berlīnes jautājumā, tika rietumos uzskatīta kā pēdējā šķēršļa nobīdīšana pirms Bonnas - Maskavas līguma ratifikācijas un, eventuāli, pat, Varšavas bloka valstu proponētās Eiropas drošības konferences sasaukšanas. jautājumi, kuŗiem ārējā daļa seko ar īpašu uzmanību aiz jau sākumā pieminētiem iemesliem.

Ar šo Berlīnes nolīgumu Maskava ir tikusi lielu soli tālāk Vācijas sadalīšanā trijās daļās: Austrumu, Rietumu un Berlīnes apgabalā, kā arī Austrumvācijas uzņemšanai Apvienoto nāciju organizācijā. Bet vai Rietumvācijas cerības, ka šis nolīgums atvieglos tiešās sarunas starp abām Vācijām piepildīsies, ir vēl ļoti atklāts jautājums. Tiesa gan, kopš pirms līguma parakstīšanas krievi atlaida no ilgtermiņa cietuma

(Beigas 8. lpp.)

A.L.J.A.s 19. KONGRESS

no 25. līdz 28. novembrim Klīvlendā, Sheraton viesnīcā

Informācija pie: Mārtiņa Zandberga — 3142 W. 44th St., Cleveland, Ohio 44109, tel. 216-631-8019

DAUGAVAS VANAGU TRADICIONĀLAIS ZIEMSVĒTKU TIRDZIŅŠ

notiks š. g. 4. DECEMBRĪ no pl. 10 — 9 vak. un 5. DECEMBRĪ no pl. 10 — 4 pēcp. DV NAMĀ, 125 Broadview Ave. Toronto.

- ROTAS
- LATVISKI AUDUMI
- KERAMIKA
- ADAS IZSTRADAJUMI
- KOKA IZSTRADAJUMI
- GLEZNAS
- GRĀMATAS
- SKAŅU PLATES
- KOSMĒTIKA
- PIPARKŪKAS no pašu ceptuvēm
- KAFIJA
- MEDUS
- PUĶES
- GARŠĪGAS PUSDIENAS
- BAZĀRS
- DV KLUBS JŪSU RĪCĪBĀ

Ziemas svētku vecītis un fotografs gaidīs mazos draugus sestdien no pl. 2—4 p.p., svētdien no pl. 12—2 p.p.

Laipni lūdz apmeklēt RĪCĪBAS KOMITEJA

Osvalds Liepa

Akcents vai valodas nemācēšana

„VAJADZĪGS VISPĀRĒJAS UZTURĒŠANAS VIRS"

VI

Kā klājas nabaga tautiešiem, kam nav, kas palīdz, rāda avīzē nesen lasīts sludinājums — „Vajadzīgs vispārējas uzturēšanas virs piejūras īpašumā"... Pirmajā brīdī liekas, ka to varētu būt ievietojusi kāda bagāta atraitne, kas meklē viru, sezonas miļāko vai — sētnieku. Ka, patiesībā, meklē pēdējo un ka ievietotāja, varbūt, nemaz nav bagāta atraitne, norāda vienīgi angliskais paskaidrojums iekavās — „general maintenance". Bet iespējams, ka arī tas tikai „segvārds".

Kāds valodas „sētnieks" tomēr, varbūt, varētu pateikt, kā izteikt latviski šādus amerikānismus:

1) Tiketes — Tiketes vietā, pa vecam paradumam, lietojam: biļete, ieejas karte, dalībnieka karte. Diemžēl, tie nelatviski pārņemti no citām valodām, kas kādreiz bijušas tuvu. Bet tie atrodami arī angļu valodā, kas tagad tuvu, tikai ar mazliet citādu nozīmi. Paceļas jautājums, vai tiketes vārds slikts tikai tāpēc, ka ienācis mūsu valodā pēc (laika, ne nolūka nozīmē) biļetes (un, acīmredzot, to vēl nav samaksājis), vai arī tāpēc, ka pretestības gars pret apkārtnes domināciju mums liedz akceptēt amerikānisko? Vai krievu, vācu un franču valodas, caur kurām pie mums atnākušas karte un biļete, šodien nekaitīgākas? — Kā tiketi sauc latviski, es nezinu. Jaunieši un bērni, liekas, arī nē.

2) Parkot, noparkot, parkošanas laukums, — Mēs cenšamies teikt — novietot mašīnas, mašīnu novietošana, novietošanas laukums, domādami un ticēdami, ka tas latviskāk. Bet tas nav latviskāk, tie tikai trūcīgi tulkojumi. Otrkārt, tie skan gari, nedaiļi, viena vārda vietā jālieto nepilns teikums. Treškārt, latviski novietot var plauktā, kaktā, uz galda, sienmalī, istabā — vispār, kādā noteiktā, zināmā mērā ierobežotā vietā. Novietot, piemēram, adatu uz ielas — nevar, tā tur būtu pazudusi. Tāpat, tur nevar novietot automašīnu, ja tai tur nav paredzēta vieta. Vēl mazāk to var ceļmalā, upmalā, krūmos, mežā vai pļavā. Uz ielas, ceļmalā, upmalā, krūmos, mežā un pļavā mašīnas var tikai atstāt vai — noparkot. Jo, ceturtkārt, noparkot nenozīmē tikai nobraukt mašīnu kautkādā apzīmētā vai neapzīmētā vietā, tas nozīmē to atstāt arī zināmā stāvoklī, nobremzētu vai nostiprinātu, dažreiz aizslēgtu, citreiz nē. Novietošanas un atstāšanas vārdi to neizsaka. Piektkārt, vārds parks arī Latvijā mums nebija svešs. Dzelzceļu virsvalde savus kustīlā neesošos vagonu un lokomotīvju sakopojumus sauca par vagonu un lokomotīvju parkiem. Bija pat kāda tehniska stacija, kas saucās Kalpaka parks. — Manuprāt, kamēr vārdam parkot un tā atvasinājumiem labskanīgāka latviskojuma nav, mums nevajadzētu apgrūtināt ne savas, ne savu jauniešu smadzenes ar visādām novietošanām, bet parkot savas mašīnas parkošanas laukumos, noparkot tās saskaņā ar noteikumiem, kā to parasti darām, bet kad to nedarām — būt gataviem saņemt tiketi. Blakus minot, pret vārdu laukums taču nevienam iebildumu nav, to nekad neesam centušies amerikānizēt. Ja kāds teicis — placis, tad tas nav bijis jaunietis, tas bijis kāds pie alus glāzes sagermānizējies pusmūžnieks.

3) Haivejs. — Haiveju tulkot nevaram, iznāktu augstceļš vai ātrceļš. Pirmais būtu neizrunājams savienojums, otrais maldinātu, jo ir arī ātrāki ceļi par haivejiem. Vārds šoseja, ko lietojām Latvijā, ir nelatvisks, bez tam, katra šoseja nav haivejs Vārds lielceļš, varbūt, atbilstu visvairāk, bet tā lietošana iznīcinātu romantiskās atmiņas par daudz pārstaigātajiem un apdziedātajiem baltajiem lielceļiem dzimtenē. Haiveja vārds var riebties, varam izvairīties to lietot, bet — jāattaisno visi, kas to lieto. Jo tā latviskojuma mums vēl nav.

4) Trūvejs jeb srūvejs, turnpaiks jeb ternpaiks. — Šie fonētiski latviski neizrunājamie vārdi dzītin dzen meklēt tiem tulkojumus jeb jēdzieniski atbilstošus apzīmējumus. Varētu, varbūt, mēģināt jau augstāk minēto — ātrceļš, bet tas neliekas atrisinājums. — Kas uzdrošinās mest akmeni uz jauniešiem, kas tos lieto tā, kā tie skan angliski?

5) Tranks. — Katrai automašīnai ir tranks, kas tulkojas ar — celms, rumpis, stumbrs, stulms, snuķis, kaste, pakaļa. Automašīnas tranku, dziemžēl, neviens no šiem tulkojumiem neizteic. Bagāžnieks, kā to dažreiz dzird saucam, nav latviskāks pazīmējums. — Jājautā, kas trakam vainas — kamēr pašiem sava vārda mums nav?

6) —Traks. — Jauns un traks tu, puika, esi bijis... Tagad, vecs un traks, visus grib pataisīt par trakiem... Bet smagā mašīna, kravas mašīna, kravenīca, tanks — — ir neveikli, nelatviski tulkojumi vai darinājumi. Lastvāģis, kamions un gruzoviks skan vēl trakāk. Traka apzīmējumu, protams, gribam atstāt slimojošiem ar trakuma sērgu, pārgalvīgiem cilvēkiem un trakiem suņiem. Diemžēl, gruzoviku, kamionu, lastvāģu, tanku, kravenīcu, smago mašīnu un kravas mašīnu uz ceļiem daudz vairāk kā suņu. Vairākums vieglo — šajā gadījumā vieglo vārdu — vienmēr tiecas pataisīt par savu īpašumu. Tāpēc, ja neradīsies kāds — kaut vai trakais — kas traki ātri izgudros un ieteiks mums traka latviskojumu, gaŗāmbraucot, sevišķi uz haivejiem, nākotnē mums daudz vairāk būs jāuzmanās no lielajiem, smagi krautajiem trakiem.

7) Kārs. — Visi uz kautko esam kāri un visiem mums pieder kāri, bet kārus, kas mums pieder, latviski nosaukt neprotam. Tos dēvējam par automobiļiem, par automašīnām, arī ar autiņiem (ne bērnu) un mašīnām, bet nicinājuma mozīmē — par ķerrām. Anšlavs Eglītis savos romānos saka — rati, laikam, atceroties atsperu ratu un mēslu ratu nosaukumus Latvijā. Bet, par spīti tam, ka viņš to konsekventi dara jau ilgus gadus un ka viņa sacerējumus lasa vairāk kā citus, vārds rati automašīnu izpratnē negrib un negrib ieviesties. Varbūt, tāpēc, ka ratiem te trūkst ziemas pretstata — slieču, ragavu, kamanu. Ratus te lie-

(Beigas 6. lpp.)

„Rudens balle mežā" bija nosauk ums ludziņai, kuŗu izrādīja Gauja s (14) gaidu vienība Mārtiņvakara sarīkojumā 7. novembrī Sv. Andreja baznīcā Toronto. Trīs cēlienu ludziņas autore ir lielgaida Rasma Stagava. Uzņēmumā 30 tēlotāji pēc izrādes. Foto: J. Liģers

LATVIJA

93. N-RS SESTDIENA, 1971. G. 13. NOVEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA, TORONTO

Atbildīgais redaktors (dzīvokli un vakaros): Krišs Sīdars 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ontario; tālr. 766—2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības izmāt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs leskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.50, 3 mēn. $8.00, 6 mēn. $11.50, 1 gadu $21.00. Atsevišķa numura cena 35 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20—$6.40 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārī $1.- par katru datumu vienā numurā.

LASĪTĀJU VĒSTULES

„DIVKAUSAIS NELSONS" KOMUNISMAM

„Latvija Amerikā" 3. novembŗa n-rā bija patīkami izlasīt vienu no visinteresantākiem un lielos vilcienos arī pareizāko pasaules ārpolitikas apskatu. No šajā apskatā citētiem ārzemju laikrakstu uzskatiem vispareizākais ir tas, ko pauž vācu labā spārna „Deutsche National - Zeitung", atzīstot, ka prezidenta Niksona ģeniālie vilcieni ārpolitikā novelk robežas komūnisma agresijai. Vēl vairāk — tie rada arī cerības Vācijai... Mēs varam šo atzinumu papildināt ar vēl drošāku piebildumu — tie rada cerības arī visām komūnistu apspiestām tautām.

Novērtējums, ka Niksona paredzētie ceļojumi uz Pekingu un Maskavu ir satricinājuši pasaules politisko spēku līdzsvaru, ir tikai šķietama īstenība, jo patiesībā tāda līdzsvara agrāk nemaz nebija: komūnisma agresija neatlaidīgi turpinājās daudzos virzienos. Niksona ārpolitika atrodas lielā kustībā un ja daudzi izsakas, ka pagaidām tā ir neskaidra, tad varam pateikt — tās mērķis ir iegrožot abus lielos komūnisma milžus, izspēlēt tos vienu pret otru, bet reizē tiem abiem uzlikt politisko „dubultnelsonu", var teikt arī — turēt tos mūžīgā šachā + atņemt tiem patvarīgas rīcības brīvību.

Rietumu spārns komūnisma ielenkšanai ir ievērojami pastiprinājies ar Anglijas un iespējamo — Skandinavijas valstu iestāšanos Eiropas koptirgus organizācijā. Tajā un arī NATO būtu jālesaista arī Spānija, Portugāle un iespējams — arī gan ļoti patālais Turcijas dienvidu kaimiņš — Irāna, kuŗai arī ir kopīgas robežas ar Pad. savienību. Jācer, ka ASV savā vadībā noorganizēs arī Tālo austrumu spārnu, kas ieslēgs abus komūnistiskos milžus — kā Pad. savienību, tā arī sarkano Ķīnu arī no austrumiem un dienvidaustrumiem. Te ASV tuvākais sabiedrotais jau ir pie rokas — spēcīgā Japāna, kuŗai ir territoriālas prasības pret Pad. savienību. Jādibina būtu arī Austrumu „NATO", ietilpinot tajā, bez abām piemin. tām, lielvalstīm, arī Filipinas, Austrāliju, Jaunzelandi, Taizemi, Vietnamu, Kambodžu, Indoneziju, Dienvidkoreju un iespējams arī Pakistanu.

Ir taisnība, ka Maskava jau atrodas „sātrauktas neomulības" stāvoklī jo lielākas starptautiskas sadursmes gadījumā tā var saņemt sitienus no visām pusēm — arī no saviem satelitiem un apspiestām tautām savienības iekšienē. Pirmā faze šādā sadursmē var nobeigties vismaz ar Pad. savienības atkāpšanos uz 1939. gada robežām un iespējams arī — ar neatkarīgas Ukrainas rašanos. Turpretim, ja cīņa tiek vesta līdz galam, tad var piepildīties Amalrika prareģojums, ka no visas lielās padomju impērijas vairs pāri paliek tikai Maskavas republika un brīvību iegūst arī Kaukazs un Vidusāzijas tautas.

Protams, tas viss var īstenoties tikai tādā gadījumā, ja ASV vadībā paliek Niksons un nevis kāds no Kenedija vai Maskiju parauga politiķiem.

Alberts Kalniņš, Toronto

Rakstnieku cēliena dalībnie Guna Ikona, Modris Lorbe 'ta Gāle, Indra Gubiņa, O

La

SARUNA AR DZEJNIECI

Novembŗa mēnesis latvie tas vēsturē ir iegājis ar jamiem notikumiem: mūsu dibināšanas dienu 1918. g novembrī un Lāčplēša die pieminējām un godinājam ņus. Arī pēc tik daudz trin vaditiem gadiem, tuvojoti abām dienām, domās atc tautas brīvības gadus sav un pulcējamies atceres ak pagātnes daudzinājumā gū kus nākotnei.

Lai novembŗa mēnesī un atvieglinātu šādu sar rīkošanu, DV Rietumvācij des kultūras nozare arī šo organizējusi referātu turn ņā par referenti aicināta I garita Ausala. Viņa studēj vijas universitātē baltu fi Par savas tautas kultūras nāšanu viņai piešķirti d doktores gradi: D. L. Litt. of Litterary Leadership) I onālā akadēmijā Filipīnās D. (Doktor of Humane Karači universitātē Pakist ferente ir starptautiskā P ba — Latvijas delegāte, tiskās dzejnieku apvien prezidente, starptautiskā žurnālistu federācijas bi citu angļu un starptautis nizāciju locekle. Bez t LNP Lielbritanijā info nozares vadītāja vietniece Anglijas DV preses refer

Intervijā Dr. M. Ausal savus uzskatus mūsdienu latviešu aktuālajos jau Vaicāta par piederību pie

(31. tur

„Nu dzīvo jau. Jā skaties uz zemi, cik tu

„Mēs šodien nospr svētkiem," neapmieri „Vēl jau paliek runās miem. Nudien, nebūtu jums te prāts uz strā

„Ko tu gribi, Mā šodien diezgan daudz. cilvēks nav spējīgs st sīvi kā mērenā klima hiti, skaistu sapņu pa tumšām tahitietēm vil

„Nu, še jau nav n nav raksturīgs gadīju nevarēja vairs nekā p

„Nu jā, bet par t Parīzes mērenajā kl skaistākus mākslas d lē."

Māris Olainietis

Milestība

BĒRNU DIENU TELOJUMS

Mūsmājā par mīlestību atklāti daudz nerunāja. Tā bija pati par sevi saprotama lieta, ka mūsmājas cilvēkiem bija jāmīl un jācieņa pārējie, jo tikai tādējādi mēs visi varējām mierā un saticībā sadzīvot.

Bija skaidrs un visiem redzams, ka tēvs un māte mīlēja viens otru, mīlēja mūs, bērnus, un arī saimes laudis turēja līdzīgi ģimenes locekļiem. Bija arī skaidrs un saprotama lieta, ka mums bērniem bija jāmīl vienam otru.

Mūsu mīlēšana man reizēm sagādāja dažas grūtības, jo skuķus bieži bija apsēdis velns vai nelabais, un viņām mīlestības lietās bieži bija pavisam greiza domāšana.

Visumā ar viņām varēja sadzīvot diezgan labi, jo sevišķi reizēs, kad man pašam bezdarbībā apkārt klaiņojot, sametās garš laiks, un viņām, uzliktos darbus darot, gribējās kādu laiku kavētāju vai pasūtināmo.

Tajās reizēs izrunājāmies kā kārtīgi un līdzīgi cilvēki par visu, un runājamā bija daudz: par dabu, cilvēkiem un lietām, un arī par sevi un pašu problēmām. Nelaime sākās reizēs, kad abi skuķi bija kopā, jeb ciemos vai tāpat papļāpāt atnāca kāda no draudzenēm. Viņas tad mani pavisam aizmirsa, un savā starpā gāgināja un ķiķināja līdzīgi mūsmājas zosīm. Kad tādās reizēs mēģināju iesprauktie viņu barā un runāt līdzi lietās, kur arī man bija mazliet zināšanas, kaut vai tās puišu barā noklausītās, tad bieži pagadījās, ka manu teicamo apklusināja Milda:

„Tu, knauķi, tagad pieturi savu putras vāceli! Un ja nē — vācies!"

Ļoti gribējās palikt skuķu barā, bet grūti bija klusēt, jo viņu mulķīgajās valodās prasīt prasījās pēc kārtīga vīra vārda un padoma. Tā toreiz pat, kad kaimiņu Maiga bija atnākusi, un tad nu barā sāka aprunāt visus mūsmājas un citus zināmos puisiešus. Tad bija nenoklausīties! Ņēma tos priekšā un pamatīgi izvelējа kā meitas netīro veļu sestdienas lielajā mazgāšanā. Katrai bija savs sakāmais, un katram puisim atrada kaut ko sliktu vai peļamu. Pat manam labākajam draugam priekšpuisim Mikelim.

Viņš esot vecs, retiem, lieliem zobiem, un, laikam, no mērkaķa cēlies, jo kur gan citur tās spalvainās rokas un krūtis būtu radušās. Juris esot garš un izstīdzējis kā akas vinda, un atkārušos lūpu dabūjis no zirgu bučošanas. Kaimiņu Jēkabs sejā būtu glīts un patīkams cilvēks, bet pārlieku mīlot sīvo, un no tāda dzērāja nekādus labos bērnus sagaidīt nevarot. Vasku Voldim un Kārlim esot viegli dibengali un līkas kājas. Pēterniekiņu gala Jānis bez acenēm nevarot veco māti no jaunas meitas atšķirt, bet Pētersonu Edgaram jau tagad galvas vidū mēness metoties, tā kā viņa sievai spoguļa nevajadzēšot. — Arī pārējiem man zināmiem un nezināmiem puisiešiem atrada kādu vainu vai sliktu īpašību.

Man tādas aprunāšanas nepatika, jo māte arvien teica, ka to darot tikai vecas sievas un jauni cilvēki. Bez tam — citās reizēs pati skuķi runāja pavisam citu valodu.

Nobeigumā Milda gudri noteica:

„Nu, es saku, ka no tiem mūsu puisiešiem nekāda prieka nav un nebūs. Tad jau labāk šķīstās vecmeitās mūžu pavadīt."

Te nu arī man bija savs vārds sakāms. Par daudz jau biju viņu mulķīgajās valodās klausījies.

„Tādām bada žagatām kā jūs būtu arī labāk vecmeitās palikt. Kuŗš kārtīgs vīrs gan iespēs ilgāk par dienu ar tādām pļāpu vācelēm nodzīvot. Man jau tagad ausis sāp."

Skuķi pārsteigti apklusa.

„Nu — tad vācies," Milda pateica parasto sakāmo, „un pieturi savu mēli puišu barā. Ja nē — būs ausīm un dibenam vējš.

Tā jau bija veca lieta, ka māsas, vecākas un lielākas par mani būdamas, allaž mani parāva aiz ausīm jeb pamieloja dunkām ja biju kaut ko greizi izdarījis vai viņu nedarbus mātei nosūdzējis. Nevarēju tomēr aiziet, nepateicis sakāmo, kas mēlē bija iegūlies smagi kā akmens:

„Vākšos ar, bet to ziniet, ka tādas kā jūs neviens puisis ne skatīs, ne bučos, ne arī precēs: taisnas un gludas kā veļas velētavas. Taisni bail klāt ķerties."

Skuķi satrūkās kā nātrēm dzeltas.

„Kur tad tu tādas gudrības saklausījies?" Maiga ziņkārīga jautāja.

Nu bija mana reize izlikt puišu barā noklausītās valodas.

„Nu, mēs, vīrieši, jau tāpat relzēm aprunājamies par lietām un arī par sievišiem, jo vai nu visu mūžu kā dievkociņš nodzīvosi. Cilvēks jau galu galā cilvēks vien ir — no dzīvas miesas un gara taisīts..."

Milda gribēja kaut ko teikt, bet Maiga pasteidzās pirmā.

„Ak tā — par lietām un sieviešiem runājiet? Nu, un ko tad jūs tā runājiet... es domāju... par mums... un mani?"

Ja jau ar mani apgājās kā ar cilvēku un līdzīgu, tad jau arī es varēju būt laipns un izklāstīt puišu barā noklausītās lietas.

„Nu... tā runājām, ka pagaidām jau vēl tādi skuķi vien esiet un nekāda lietojamā manta vēl ilgi nebūs. Bez tam — visām tādas šauras gūžas — ne kārtīgas darbu darītājas, ne bērnu mātes būs. Un smukumam jau vien sievu ņemt nevar. Vajaga tādu, kas palīdz mantu un bērnus pieskatīt. No mīlestības un patiksanas jau ilgi dzīvot nevar."

Skuķi palaida skaļus smieklus.

Manis dēļ viņas varēja smiet, bet tā nu bija dzīves patiesība.

„Tātad mums būs jāpaliek vecmeitās?" Maiga smiedamās jautāja.

„Nu, tām manām māsām noteikti, jo kas gan tādus vēlnus precēs. Par tevi gan es varētu apžēloties, ja neviens cits ņēmējs negadītos. Tev tikai būs jāpagaida līdz skolās iziešu. Bet vienu lietu gan iegaumē: to tu zini, ka mana māte tev vis nelaus apkārt bizot kā tagad. Būs vairāk pie sētas un kūts jāturās."

Tas nu laikam bija par daudz.

„Ak, šitāds tu mīļais brālītis esi — mūs vecmeitās atstāsi, bet pats, knapi no krūts atšķirts, jau brūti sarunāsi. To gan pateiksim mātei, un viņa tev prātiņu pa dibengalu galviņā atpakaļ iedzīs. Un ātri vien!"

Ar dumjiem skuķiem par mīlestību un puisiešu lietām nebija vērts runāt, un kildoties vēl mazāk, tādēļ steidzos ātri pazust. Gāju meklēt kādu no puisiešiem, kur visas lietas varēja izrunāt mierīgi un bez naida, kā jau vīriešiem tas piederējās.

Tajā vakarā pie vakariņu galda saimes valodas, kā parasts, vijās raibā rakstā. Pēkšņi atcerējos skuķu valodas pēcpusdienā un iedomājos pajautāt Mikelim par to mērkaķu būšanu.

„Mikel, vai tas tiesa, ka tu no mērkaķa cēlies?"

Valodas pēkšņi pārtrūka un apvirtuves galdu iestājās klusums. Mikelis nosarka, nemierīgs sagrozījās solā, tad lēni atbildēja:

„Kad es tā uz tevi skatos, man liekas, ka tu esi mērkaķim tuvāk kā es. Es noteikti no mērkaķa cēlies neesmu."

„Bet kādēļ tad tu esi spalvains kā mērkaķis? Un kādēļ tad skuķi tā runā?

Laikam biju aizrunājies par tālu un pieskāries kādai dziļai problēmai, jo māte mani veikli pārcēla pāri solam, uzšāva ar cietu delnu pa dibengalu un asi teica:

„Marš — laukā! Un par tiem mērkaķiem runāsim vēlāk."

Tajā vakarā mīlestība mūsmājā nebija pati par sevi saprotama lieta, jo, kājas dīkmalā mazgājot, Milda mani pamatīgi saplūkāja aiz matiem, un Vilma pāris reizes ieknieba sānos. No mātes par skaļo aurošanu vēl dabūju pāris sāpīgas dunkas sānos, un puiši mani nenāca žēlot kā citkārt.

Laikam arī mīlestībai bija plūdi un atplūdi, bet skuķiem tās nebija nemaz. Manis dēļ viņas varēja šķīstās vai nešķīstās vecmeitās dzīvot un nomirt, un man nemaz nebūtu bijis žēl. — — —

Citkārt svētdienas pēcpusdienā biju piesities puišu baram, kas bija nometies dārza stūrī, spēlēja kārtis un pledzēra alu. Pret mani jaunu prātu neviens vairs neturēja un es viņu barā tiku uzņemts kā līdzinieks. Pat alu atļāva no kopējās krūzes dzert.

Valodas, kā parasts, atkal bija atgriezušās pie meitiešiem.

„Gadi nāk virsū kā vakara ēnas," Mikelis sacīja, „būs jāsāk nopietni pēc sievas skatīties. Negribās vairs vienam ziemā aukstā gultā gulēt."

„Nu, ko tad gaidi?" tā Juris, „tev jau Zelma cieta lieta. Dari tik darāmo un rudenī dzersim kāzas."

„Zelma?" Mikelis izbrīnījies jautāja. „Zelma ir laba un kārtīga meita, bet viņu gan nē. Nu jau pāri trīsdesmitiem, veca meita, un es lai... Nē, nē! Man prāts uz jaunākām... uz tādām kā Marija."

„Ak, tu, vecais runcis! Pašam pāri četrdesmit, bet viņš uz jaunām. Ha, ha, ha..." pilnā balsī smējās ciemos atnākušais Runču Jānis.

Mikelis apskaitās.

„Ak tā! Es vecais runcis esot. Es jūs, puikas, ar vienu roku vēl maisā bāžu. Un pie meitām... tur, mīlīt, gadiem un ūsām lielais svars. Mariju ņemtu kaut vai rītu, ja tikai nācēja būtu..."

„Ja būtu nācēja..." mēdīja Juris. „Vai tad tu akls esi un neredzi, kā Razumu Jēkabs viņas lenc. Un pašai viņai acis pēc Jēkaba kā lapsai pēc pirmajiem cāļiem. Kā ierauga, tā tūlīt tupstās. — Tur, Mikel, tavs nazis par īsu un vāju, lai Jēkabam pogas izgrieztu."

„Gribi derēt," iecirtās Mikelis. „Pusstopu galdā, ja Mariju nenokniebšu vēl šovasar. — Nu, puiši, kas ir? Pusstopam naudas žēl?" viņš iekarsis vedināja.

Puiši saderēja, bet man vairs nebija laika klausīties un puišu barā nīkt, jo pašam bija kārtojamas pavisam steidzīgas lietas.

A tierm skuķiem pinoties, laikam nebiju īsti labi ievērojis, kas mūsmājās notiek un kā mīlestības lietas kārtojās. Marija man pašam jau sen patika, un biju noskatījis par brūti. Dikti smuks meitietis bija, darbi tai šķīrās kā retaī. Pat māte to bieži pieminēja.

Meitas bija pakļidušas kur kurā. Mariju atradu meitu istabā šujam. Savu sakāmo biju jau sen izdomājis un ceļā vēlreiz pārlicis.

„Marij, saki, kad tu tā īsti domā precēties?"

Marija izbrīnējusies pavērās manī un nolaida darbu klēpī.

„Ja pagadītos kāds smuks un nopietns ņēmējs, ilgi jau negaidītu. Ja būtu vēl saimnieka dēls, tad — kaut vai šogad."

„Bet ja nu tas saimnieka dēls būtu nopietns ņēmējs, bet tā... uz reizi nevarētu... vai tu mazliet gaidītu?"

„Ja patiktu un būtu kārtīgs cilvēks, gaidītu gadiem. Bet saki, kas tev atkal aiz ādas? Vai esi man kādu nolūkojis?"

Nu vairs nebija laika gaidīt. Kā puiši teica, jāspēlē ar visām trumpām.

„Marij, Razumu Jēkabu neprec. Viņš pārlieku mīlē sīvo, un no tāda nebūs nekādi labie un veselīgie bērni. Bet ja tu mazliet gaidītu... es... es būtu nopietns ņēmējs, un es domāju, ka arī māte būs ar tevi mierā. Tu esi jauna, smuka un laba strādniece."

Šujamais izslīdēja no Marijas klēpja un viņa sāka skaļā balsī smieties.

Es jau zināju no puišu runām, ka lietās bija jādara ātri un dzelzs jākaļ kamēr tā karsta, nejaujot meitiešiem daudz apdomāties.

„Ko tu smejies? Es tiešām domāju tā pa īstam... to precēšanos. Metīsim kājas krustā un viss būs labi."

„Ak tad pa īstam gan," mazliet nomierinājusies, viņa lēnām teica, „pa īstam gan. Nu, tad stāsti, kā tu visu to esi izdomājis."

Apsēdos viņai blakus mīkstajā solā un sāku savu sakāmo.

„Redzi, tā gadu starpība mums jau ir mazliet platška, bet tas ir tīrais sīkums. Tu maizi pelnīsi tagad, kamēr paaugšos un es tev vecumā, kad pati vairs nevarēsi, tā abi izdzīvosim. Ar to pašu precēšanos gan būs mazliet jāpagaida, līdz skolās iziešu, jo citādi dzīvē nekur tālu netiksim. Bet tas jau ilgi neies — divus gadus vienā klasē nesēdēšu, un pašās beigās, varbūt, varēs kādu gadiņu noraut īsāku. Tikai ar bērniem būs mazliet jāpagaida, līdz tiksim savā dzīvē un būsim atspērušies uz cieta pamata. Bet tad gan — manis dēļ kaut vai duci."

Marija klusēja, bet sejā viņai bija iezadzies tāds dīvains smīns.

„Un par kāzām neraizējies: māte un tēvs izrīkos tādas, ka kāzinieki dzers nedēļu, gaismas nerēdzēdami. Pašiem gan būs jāpieliek roka visu savīkšēt."

(Beigas 5. lpp.)

Rakstnieku cēliens sirsnības un draudzības zīmē

Rakstnieku cēliena dalībnieki pēc Preses balles Toronto, pirmajā rindā no kreisās: Marta Cakare, Guna Ikona, Modris Lorbergs, Birute Senkēviča, Antonija Millere un Elle Andersone; otrā rindā: Rita Gāle, Indra Gubiņa, Oļģerts Cakars, Ilze Cakare, Ojārs Jēgens un Rūdolfs Noritis.

Foto: J. Liģers

Kad pēc LPB Kanadas kopas rīkotās preses balles Toronto, 7. novembra rītā pulcējāmies tradicionālajam rakstnieku cēlienam Latviešu namā, dzirdējām mūsu viesus izsakāmies, ka šī bijusi viena no sirsnīgākām un siltākām preses ballēm. Šai sirsnības un draudzības atmosfairā risinājās arī rakstnieku cēliens.

Rakstnieku cēlienu atklāja un vadīja LPB Kanadas kopas valdes priekšsēdis Modris Lorbergs. Savos ievadvārdos M. Lorbergs teica, ka neviens cilvēks un neviena tauta nav pilnīgi līdzīga citai. Katrai tautai ir jāmeklē sevi, jāatrod savas tautas īpatnības, pie tam meklējumos ir jāveicina viss labais un skaistais. Ir maldīgi domāt, ka latviešiem tagad ir divas kultūras. Latviešiem ir tikai viena kultūra kā trimdā, tā dzimtenē. Tamdēļ mums nav vajadzīga it kā divu kultūru apmaiņa, mums gan nepieciešama informācija par latviešu kultūras attīstību īpatnējos apstākļos. To, kas mums ir uzspiests no svešas varas un svešiem apstākļiem, nevar saukt par kultūru. Mūsu kultūra gan dziļi sakņojas mūsu tautas dziesmās, tautas pasakās, tautas dejās — tur ir viss latviski labais un skaistais. Kamēr mēs to spējam saglabāt katros apstākļos, mums nav jābaidās par latviešu kultūru. Savu īso ievadrunu beidzot, M. Lorbergs norādīja, ka nav vajadzīgs daudz runu, bet gan darbu. Rakstniekus viņš apzīmēja kā darba daritājus, jo ar savu kluso darbu tie nemitīgi dzen jaunas vagas un sēj jaunu sēklu latviešu kultūras laukā.

Šī rakstnieku cēliena nolūks galvenokārt bija ciešāk siet draudzības saites starp Kanadas un ASV rakstnieku saimi, tamdēļ piedalīties ar saviem darbiem bija aicināti lielāko tiesu Savienoto Valstu latviešu autori.

Lai parādītu ne vien pienācīgo godu, bet arī siltu sirsnību un pateicību par veikto darbu Kanadas preses kopas darbā agrāk un tagad, M. Lorbergs kā pirmo aicināja savus jaunākos darbus lasīt kopas goda priekšnieci Birutu Senkēviču, kuras literārais un sabiedriskais darbs, īpaši vērtīgais devums latviešu etnogrāfijas laukā, ir plaši pazīstams. Šoreiz viņa klausītājus iepriecināja ar trīs dzejoļiem — „Rudens noskaņas", kas bija īss izjūtu dzejolis, „Veltījums koniņu dižbajāram Penikim" un „Brīdinājums manam pēdējam pielūdzējam", kurā viņa teica: „Esmu sīva ērkšķu oga skujās paslēpusies" . . . Šis pēdējais dzejolis ar savu īpatnējo šarmu izsauca spēcīgus klausītāju aplausus.

Kā nākošais autors publikas priekšā stājās Oļģerts Cakars no Čikagas. Oļģertu Cakaru var apzīmēt kā jaunu ceļu meklētāju.

šanu. Jā, tad gan mūsu trimda kaut ko varētu parādīt, kas pasaulē vēl nebūtu redzēts.

Protams, trimda nekad nav bijusi mūžīga un nebūs. Tikai mūsu tauta ir nemirstīga,—mirdama arvienu atdzimst par jaunu. Bet tā nav mūsu bēda, ka trimda reiz izirs, tas nenotiks ne mūsu, ne mūsu bērnu laikā."

Kāds ir jūsu uzskats par trimdas misiju?

M. Ausala: „Ikviens latvietis, kas sevi par tādu atzīst un apliecina, ir patiesības plakāts pie pasaules melu sienas."

Oskars Baltputnis

Viņam patīk paņemt nolietotu vārdu un jēdzienu un to atjaunot, piedodot tiem jaunu formu un līdz ar to it kā „ielejot" viņos jaunu saturu. Dzeja viņam ir kā pastaiga ar mīļu cilvēku — pastaiga latviešu valodā. Šoreiz viņš lasīja dzejoļu ciklu „Zelta ābeļu dziesma". Šis lasījums arī klausītājiem bija skaista pastaiga latviešu valodā, jo Oļģerta Cakara dzeja ne tikai uzbur gleznas, bet arī skan un plūst. Oļģerts Cakars pierādīja, ka viņš tiešām spēj skatīt vecas lietas jaunām acīm un ka latviešu valoda sevī glabā daudz liriska skaistuma. Viņa dzejā doma, pārdzīvojums un gleznu savijas skanīgā melodijā. Kaut rakstnieks raksta arī stāstus, dzeja ir viņa pirmā un pēdējā mīlestība. 1965. gadā iznāca viņa dzejoļu grāmata „Stiklam pieslīd un zūd" un patlaban izdevēju gaida jauns dzejoļu krājums.

Pēc dziesmai līdzīgās dzejas, dzirdējām dziesmu. Šoreiz tās bija tautas dziesmas Čikagas dziedones Martas Cakares izpildījumā, viņas meitas Ilzes kokles pavadījumā. Martu Cakari Toronto esam dzirdējuši ne vienu reizi vien. Viņas labi skolotā, skaistā balss ir skanējusi gan baznīcā Dievam par godu, gan arī skaistumam un priekam. Trīs tautas dziesmās: „Maza maza tā muižiņa" (V. Ozoliņa aranžējums), „Šūpo mani, māmulīte" un „Es biju liela dziedātāja" (V. Vaļteļa aranžējums), viņas silti tembrētais sopráns plūda brīvi un viegli un savijās ar kokļu skaņām, glāstot un priecinot ausi. Ilze Cakare dzimusi un augusi mūzikālā ģimenē. Viņas kokles pavadījums bija iejūtīgs un pierādīja, ka viņai ir ne vien talants, bet arī laba skola.

Kad bija izskanējušas dziesmas, vakara vadītājs klausītājus iepazīstināja ar viešņu no Ņujorkas, literāti Antoniju Milleri, norādot, ka viens no viņas lielākiem devumiem latviešu literatūrai ir viņas dēls, jaunais rakstnieks Reinholds Millers, kas raksta kā latviešu tā angļu valodā, un kuŗam nupat iznācis romāns angļu valodā „Teen Angels". Audzinot dēlu, Antonija Millere arī pati ar visu sirdi ir nodevusies literatūrai. Jau Latvijā beigusi baltu filoloģijas fakultātes literatūras nozari, Ņujorkā

(Beigas 4. lpp.)

Guna Ikona

TIKTIKKO

Kad
mīnu lauki
vieglītiņām pārdejoti,
izdziedāti
nepasakāmie vārdi,
atvērto rīkļu dziļgrāvji
pārlekti nesadrebot
un,
tiktikko, rādītājpirkstgalīņš,
skartu jau rīta zvaigznes
maliņu —
jānoliek visas, koka un
sudraba, karotes .
Jāatver mūžībai vārti.

☆

UN KĀ ES TEVI.

Suniski un dieviški.

Līdz pārvēršos meža
kaķē.

Viens lēciens —
zaļie brīvības biezokņi.

Latvietību nevar nolikt

SARUNA AR DZEJNIECI MARGARITU AUSALU, VĀCIJĀ UZSĀKOT REFERĀTU TURNEJU

Novembŗa mēnesis latviešu tautas vēsturē ir iegājis ar ievērojamiem notikumiem: mūsu valsts dibināšanas dienu 1918. gada 18. novembrī un Lāčplēša dienu, kad pieminējām un godinājām varoņus. Arī pēc tik daudz trimdā pavadītiem gadiem, tuvojoties šīm abām dienām, domās atceramies tautas brīvības gadus savā valstī un pulcējamies atceres aktos, lai pagātnes daudzinājumā gūtu spēkus nākotnei.

Lai novembŗa mēnesī rosinātu un atvieglinātu šādu sarīkojumu rīkošanu, DV Rietumvācijas valdes kultūras nozare arī šogad noorganizējusi referātu turneju, kuŗā par referenti aicināta Dr. Margarita Ausala. Viņa studējusi Latvijas universitātē baltu filoloģiju. Par savas tautas kultūras daudzināšanu viņai piešķirti divi goda *doktores gradi: D. L. Litt. (Doctor* of Litterary Leadership) Internacionālā akadēmijā Filipīnās un H.L. D. (Doktor of Humane Letters) Karači universitātē Pakistanā. Referente ir starptautiskā PEN kluba — Latvijas delegāte, starptautiskās dzejnieku apvienības viceprezidente, starptautiskās brīvo žurnālistu federācijas biedre un citu angļu un starptautisko organizāciju locekle. Bez tam viņa LNP Lielbritanijā informācijas nozares vadītāja vietniece, bet pie Anglijas DV preses referente.

Intervijā Dr. M. Ausala izsaka savus uzskatus mūsdienu trimdas latviešu aktuālajos jautājumos. Vaicāta par piederību pie latviešu tautas, viņa abild: „Nav vēl' nekāds gods piederēt pie kāda vecuma, dzimuma, izglītības vai sabiedriskā stāvokļa kopas, tautības vai rases, bet gan godam pie tās piederēt. Visas šīs atšķirības nav izraugāmas, ar tām piedzimst un tās iedzimst. Var gan tās attīstīt, darīt pilnīgākas un bagātākas. Tā tas ir arī ar latvietību: neviens to nevar nolikt, tikai noliegt. Un tad tie ir meli — apzināti vai neapzināti, kas sveštautiešu acīs godu nedara. Pretēji sveštautiešiem Rainis tos sauc par svešlatviešiem. Svešlatvieši dzīvo bez savas īstas vietas un savas cieņas. Tie samazina latviešu skaitu. Bet lielāku vainu nodara pašlatvieši, kas tikai sevi uzskata par īstiem latviešiem, apkaro ikvienu darbinieku un organizāciju, kas, ar pārmēra pretvaru cīnoties, rauga darīt darbu mūsu tautai par labu.

Jautāta par to, ko varam darīt mūsu tautas labā, M. Ausala uzsver lielo informācijas darbu, kas veicams. Viņa to iedala divi grupās — ārējā un iekšējā informācijā. Par pirmo viņa saka: „Mūsu vidū netrūkst izglītotu un politiski labi informētu cilvēku, kam ar savu darbu, piederēšanas pie politiskas partijas, internacionālas organizācijas ir iespējams informēt par mūsu tautas tiesībām un pašreizējo stāvokli zem krievu imperijas sloga ievērojamus sveštautiešus, parlamentāriešus un jaudis no valdības aprindām Ir tikai jautājums, vai viņi to dara ar degsmi un drosmi?

Nepieciešami ir šo speciālistu sakārtoti un sveševalodās izdoti politisko faktu sakārtojumi un apgaismojumi, kas noderētu ikvienam latvietim viņu patvēruma zemēs, satiekoties ar tās zemes iedzīvotājiem."

Bet par iekšējo informāciju viņas domas ir: „Mums trūkst cilvēku, kas latviešu vidū ravē svešlatvietības nezāles, kas atgādina, ka būt latvietim ir piedzimuma jautājums pat jauktās laulībās. Tikai apzinīgi un spējīgi latvieši ierēdņos, skolotājos, ārstos, sportā, mākslā utt. var modināt un nostiprināt jaunos latviešos interesi zināt par savu izcelsmi, cienīt to, atrast savu vietu dzīvē un to piepildīt. Tikai paraugs dzīvot latviešu dzīvi, pulcēties no mazas draugu saimes līdz dziesmu svētkiem liks plaukt pie tautas koka jauniem ziediem."

Latviešu tautas eksistences jautājums nodarbina ikvienu latvieti, kuŗam savas tautas liktenis nav vienaldzīgs. Ko par šo jautājumu domā M. Ausala:

„Latviešu tautas pastāvēšanu šobrīd citu tautu vidū es uzskatu par lielāko vēstures brīnumu, jo iznīcības elementi bijuši vēl pārvarīgāki nekā tie, no kā iznīkušas lielas un slavenas tautas. Un ir tiešām liels gods piederēt pie šīs mazās tautas, kas starp slavu un ģermāņu masām saglabājusi dzīvu savu senatnīgo Eiropas kultūras mantojumu, savas miesas un gara vaibstus, savu etnisko identitāti, jā, tas ir gods, ko savos kapos var apskaust ēģiptieši, sengrieķi, romieši un vēl citi."

Latviešu trimdas jēga, tās pastāvēšana ir otra smagākā problēma pēc mūsu tautas eksistences jautājuma, kuŗā lūdzam viņas atbildi: „Arī latviešu trimda ir savā veida brīnums: jāatceras taču, ka tā pastāv jau turpat 30 gadus, apmainoties paaudzēm, paturot savu presi (318 izdevumi), aktīvas organizācijas, sarīkojumus ar dziesmu svētku apmēriem, svešumā dzimušu latviešu jaunatni, kas visas pasaules problēmas izsijā savā latviešu mēlē. Tas nozīmē, ka neapzināmies, ka nevarētu būt darīts daudz vairāk taisni ikviena latvieša lokā: latviešu avīze un grāmata ikviena latvieša rokā, ikviena latvieša mājā runāta tikai latviešu valoda, ikviena latvieša gaitas iesaistītas latviešu pulciņā, lai cik mazā, ikviena latvieša teikta patiesība kaut reizi mēnesī kādam sveštautietim ne tikai par tautu mieru un brālību, bet arī par tautu nicināšanu un iznīcinā-

Lūcija Bērziņa

(31. turpinājums)

„Nu dzīvo jau, Jāni, dzīvo. Par to nešaubies. Paskaties uz zemi, cik tur skudru. Visas tās ir dzīvas."

„Mēs šodien nospraudām tikai vadlīnijas dziesmu svētkiem," neapmierinātā balsī iejaucās Mālmanis. „Vēl jau paliek runāšana par atsevišķiem sarīkojumiem. Nudien, nebūtu jūs šurp atvedis, ja domātu, ka jums te prāts uz strādāšanu nenesīsies."

„Ko tu gribi, Mālman? Spriedām un padarījām šodien diezgan daudz. Vai tu zini, ka tropiskās zemēs cilvēks nav spējīgs strādāt garīgu darbu tikpat intensīvi kā mērenā klimatā? Gogēns arī aizskrēja uz Tahiti, skaistu sapņu par krāsainiem hibisku ziediem un tumšām tahitietēm vilināts. Un ko viņš tur izdarīja?"

„Nu, še jau nav nekāda tropiska zeme, un Gogēns nav raksturīgs gadījums. Bija citi iemesli, kādēļ viņš nevarēja vairs nekā prātīga radīt."

„Nu jā, bet par to laikam nevarētu strīdēties, ka Parīzes mērenajā klimatā varētu radīt labākus un skaistākus mākslas darbus nekā skaistā tropiskā salā."

„Kungi, izbeigsim spriedelēšanu par mākslu dažādos klimatos. Dāmas jau gatavojas desiņu cepšanai, un Jancim ir līdz piknikam domāta ledus skrīne pilna alus pudelēm."

23.

Annai priekšā sēdēja sieviete melnā, elegantā cepurē, ļoti platām malām. Grezna cepure izcēlās pārējo daudz pieticīgāko, lētāko sieviešu galvas tērpu starpā; cepures valkātājai vajadzēja būt uzņēmīgai, drosmīgai sievietei, jo tikai pašapzinīga sieviete iedrošinātos valkāt tik lepnu cepuri latviešu dievkalpojumā. Uzmetot cepurei skatienu, radās pārliecība, ka viņas enerģiskā īpašniece jau bija tikusi pāri materiālām grūtībām svešajā kontinentā, ka tā varēja atļauties labāku, greznāku apģērba gabalu, kas nebija īsti nepieciešams valkāšanai katru dienu. Cepures īpašniece brīžam lēni un apdomīgi pagrieza galvu sānis, un tad varēja izsekot viņas profila līnijai zem uzcirtīgās galvas segas — pusmūža sievietes profilam, bet pareizi veidotam un skaistam. Deguna un zoda izliekumi bija maigi, tiem vēl piemita kaut kas no ziemeļzemju vasaras maiguma, tie nebija kļuvuši cieti, stingri, saulē iedegušu ādu.

Minūtes vēlāk lēni, vilcinādamās, it kā laiks būtu nolēmis nesteigties. Gandrīz varēja dzirdēt, kā ik pagājusi minūte iekrita mūžībā ar vieglu, tikko sadzirdama šļakstiena troksnīti. Viena läse pēc otras. Tāda viegla minūšu pilināšana. Katra no tām iekrita mūžības ūdeņos un pazuda uz laiku laikiem.

Gaidot minūtes iekrītam mūžības upē, Annai nebija cita ko darīt, kā tikai aplūkot un pētīt Kamaldnieka kundzes cepuri, pārejot varbūt arī uz viņas kostīma pētīšanu, bet cik no tā varēja redzēt, tas nebija tik smalks kā cepure. Kostīms vēl bija Vācijā šūts, un popēto plecu līnijās vēl bija patvērušās trūkuma un bada gadu iezīmes.

Baznīcā nedzirdēja nevienas skaņas. Ļaužu pilnajā dievnamā klusumu nepārtrauca ne klepošana, ne krekšķināšana, ne arī dziesmu lapiņu čaukstināšana. Klusums tomēr elpoja, tas dzīvoja, un šai dzīvajā klusumā minūtes pakšķēdamas iekrita mūžībā. Viena pēc otras. Simtu gaidītāju radītais klusums pakšķēdams sadalījās sīkās minūtītēs un izplūda mūžībā.

No Kamaldnieka kundzes cepures Anna pārgāja uz architektūras pētīšanu. Vienkāršā dievnama telpa bija samērīga un ļoti skaista. Anna bija dzirdējusi, ka baznīcu cēlis kāds spaidu darbos notiesātais, kas pagājušā gadsimteņa sākumā par dokumentu viltošanu izsūtīts uz toreizējo noziedznieku koloniju Austrāliju. Izglītojies par architektu un apveltīts ar lielu talantu, tas bija Filiptaunas centrā uzcēlis vairākas interesantas celtnes. Tagad arī latvieši varēja apbrīnot kādreizējā izsūtītā skaisto dievnamu.

Baznīcas sienas bija noklātas marmora plāksnēm, veltītām mirušiem draudzes locekļiem. Uz katras plāksnes bija kāda mirušā draudzes locekļa vārds un gadu skaitļi. Ļoti skopas ziņas, bet arī no šīm nedaudzajām ziņām varēja gūt priekšstatu par cilvēku, kas kādreiz dzīvojis šai pilsētā. Daži bija bijuši ievērojami draudzes locekļi, kas daudz darījuši savas baznīcas labā, citiem mūža gājums bija bijis pelēkāks, necilāks, nenozīmīgāks. Annas acis apstājās pie plāksnes, kas bija veltīta kādai sen mirušai „Amelie". Cik sievišķīgs un maigs vārds! Amelija, droši vien, bija izaudzinājusi lielu bērnu pulku. Tā bija dzimusi Anglijā un mirusi Austrālijā. Kā viņai bija patikusi šī zeme? Vai arī bijis grūti iedzīvoties?

Mirkļi, tikšķēdami tālāk, aizrāva sev līdz minūtes divdesmit. Nu arī plāksnes bija apskatītas, angļikāņu baznīcas architektūra novērtēta, Kamaldnieka kundzes cepure nopētīta.

Pēkšņi draudze sakustējās un tad saspriedza gaidās. Kāds angļikāņu baznīcas kalpotājs garā mūka tērpā ar jostu ap vidu slīdošiem, klusiem soļiem aizgāja gar vienu baznīcas malu. Nesaceļot ne mazākā troksnīša, tas piegāja pie altāŗa un aizdedzināja sveces, atdzīvinot pustumsu altāŗa telpā. Vismaz kaut kas bija noticis... No izsludinātā dievkalpojuma sākšanas laika bija pagājusi turpat pusstunda; sen jau vajadzēja sākties Filiptaunas dziesmu svētku dievkalpojumam. Mūka drebēs tērptais vīrs tādiem pašiem nedzirdamiem solīšiem aizslīdēja atpakaļ gar pilnajām dievlūdzēju rindām un pazuda baznīcas blakus ejas krēslā.

Klusums uz brīdi bija pārtraukts un tad, tikpat mokpilns, vilkās tālāk. Nekas nenotika. Minūtes tikpat nepielūdzami grima nebūtībā.

Anna atkal sāka pētīt Kamaldnieka kundzes cepuri, tad marmora plāksnes, tad baznīcas architektūru. Kad šādā secībā viss bija apskatīts, pētīšanu varēja sākt no jauna. Četrdesmit minūtes! Četrdesmit piecas minūtes! Kas bija noticis? To viņa nezināja. Uz altāŗa pustumsā blāvoja sveces, minūtes nedzirdami tikšķēja tālāk, un latviešu dievlūdzēji pacietīgi sēdēja savās vietās.

(Turpinājums sekos)

Rakstnieku cēliens sirsnības un draudzības zīmē

(Pārnesums no 3. lpp.)

atsāka studijas mastera gradam salīdzināmā literātūrā, pētot rakstnieka sakaru ar tautu un tās kultūru, latviešu un cittautu literātūras etniskās īpatnības. Viņa cer piedalīties nākamā gadā salīdzināmās literātūras speciālistu kongresā Kembridžā, Anglijā. Pati viņa raksta prozu, stāsti izkaisīti periodikā, jo kā jau māte, par sevi viņa domā mazāk nekā par dēlu.

Antonija Millere nolasīja savu jaunāko stāstu „Ardievas aizjūras eglēm". Tas ir rakstīts dienasgrāmatas veidā. Šī dienas grāmata it kā atrasta, kad tās rakstītāja Veronika mirusi pēc vēstules saņemšanas no dzimtenes, ka tur nocirstas un sazāģētas malkā ap viņas nopostītām tēva mājām augošās aizjūras egles. Šīs egles bija viena vienība ar ēkām, cilvēkiem, lopiem, putniem, jo tās bija Veronikas mājas. Stāstā it kā savijas eglu un cilvēku likteņi. Tas ir psiholoģisks tēlojums ar simbolisku nokrāsu, kā pati rakstniece nobeidz „rekviems kokiem kā arī tiem, kas tos stādījuši un kopuši".

Kā nākošais autors publikas priekšā stājās daudzu talantu īpašnieks Ojars Jēgens no Čikagas. Ojāru Jēgenu pazīstam gan kā dzejnieku, gan kā gleznotāju, viens no viņa vērtīgākajiem devuviem ir arī mūsu tautas gara mantu — pasaku krājumi. 1968. gadā izdotajam dzejoļu krājumam „Komentāri" pievienojies tikko iznākušais bērnu dzejoļu krājums „Ežmalē", kas vēl grāmatu tirgotāju plauktos nav paspējis parādīties.

Ojāru Jēgenu man gribētos apzīmēt par vienu no spējīgākiem un oriģinālākiem vidējās paaudzes dzejniekiem. Pēdējā laikā, meklējot oriģinālitāti, rietumu pasaules rakstnieki pievērsušies t.s. „atkritumu un izlietnes" psiholoģijai. Ir izskanējušas domas, kas latviešu rakstniekiem jāiet šim laika garam līdz. Tiem, kas to apgalvo, es gribētu ieteikt palasīt Ojāra Jēgena dzeju un pamācīties no tās, jo šai dzejā skaidri parādās, ka ists dzejnieks oriģinālitāti var apvienot ar skaistumu.

Savu lasījumu arī ļoti oriģinālā veidā O. Jēgens iesāka ar savu pirmo Zviedrijā publicēto dzejoli „Pasaku ķēniņa kaķis", kas pašam dzejniekam toreiz vēl ļoti jaunam esot, bija parādījies „Jaunatnes pielikumā". Visā spožumā Jēgena dzejnieka talants parādījās jau tagad rakstītā dzejolī „Divi dzejnieku portreti". To varētu varbūt apzīmēt par satiru par moderno dzeju un dzejniekiem, kad dzejnieks raksta „kā pagadās par šo, par to, par itneko" un „jo viņš vairāk rakstīja, jo slavenāks viņš kļuva". Līdz beidzot viņa pēdējā krājumā bija tikai baltas lapas, ar ko viņš protams kļuva slavenāks. Arī otrs „dzejnieks" otrā dzejolī darbojas visur, uzstājas visur un ir patiesi slavens, tikai „dzejot, dzejot, dzejot vien tam laika nebija nekad". Šo meistarīgi svaidīgo Jēgena dzeju publika sveica ar jūsmīgiem aplausiem.

Pēc vairākiem „ārzemju autoriem", vārds bija Toronto dzejniecei Gunai Ikonai, kuru pirmo reizi dzirdējām DV globālās dienās Toronto, pēc tam, kad viņa bija saņēmusi DV balvu par savu dzejoļu krājumu „Kodols". Šis dzejoļu krājums pirms Lieldienām iznāks DV apgādā ar Ilgvara Šteina ilustrācijām .Guna Ikona izceļas ar savas dzejas filosofiskiem motīviem, kas izpaudās arī nolasītos dzejoļos „Prātulas". Tās bija trīs prātulas, kas katra sevī nesa kādu dziļāku domu. Atmiņā palikuši vārdi „Ir viegli nogrimt ēnā, pacelšanās gaismā prasa piepūli". Pēc pāris dzejoļiem no cikla „Izpriecas", sekoja dzejolis ar patriotisku nokrāsu „Redzējums". Gunas Ikonas patriotiskā dzeja izkāpj no parastā šablona, tā ir īpatnēji svaiga ar koncentrētu domu. Dzejniece saka „Tikai no sārta izkāpušiem viediem tauta tic" . . . Gunas Ikonas dzeja ir jālasa un jāpārdomā, tikai tad pilnībā atveras tās domu bagātība.

Iepazīstinot lasītājus ar nākamo autori, dzejnieci Ritu Gāli no Nudzersijas, vakara vaditājs minēja, ka viņa dažreiz it kā aiziet klusumā un tad atgriežas arvienu bagātāka. Kādus gadus atpakaļ, jautāta kāpēc viņa raksta, Rita Gāle atbildēja, ka raksta tāpēc, ka tas ir vienīgais veids kā atgriezties mājās, kuŗu vairs nav. Šodien viņa dažreiz klusi noiet sāņus, lai vērotu un domātu, lai izdomātu domu par mūsu tautas likteni, kamdēļ viss ir noticis tā, kā tas ir. Un viņa raksta, lai pateiktu to, ko ir novērojusi, kas viņai sāp. Ja prasām vai var radīt aktuālu sabiedrisku dzeju par pašreizējām sabiedriskām parādībām un savstarpējām attieksmēm, neiekrītot šablonos un nepazeminot dzejas mākslinieciško līmeni, tad godīgi jāatzīstas, ka tas ir ļoti, ļoti grūti, to spēj tikai ists dzejnieks. Klausoties piecas Ritas Gāles nolasītos dzejoļus: „Cik ilgi vēl", „Var rotas kalt", „Atkalās", „Launa zīme" un „Spēle", ir jāatzīst, ka Rita Gāle to ir spējusi. Atmiņā palikušas zīmīgas rindas: „Šodien ir miršanas diena . . . . šodien ir koka šķelšanas diena" . . . Var tieši just, kā dzejniecei sāp šī šķelšanās, bet dzejolis izskan cerībā, ka „varbūt no saknes atvase augs un sasiesies pavediens". Pašreiz, pēc gandrīz jau izpārdotās, bet vēl dažās grāmatnīcās dabūjamās dzejoļu grāmatas „Kas lietu sauks" un pašas autores ierunātās skaņu plates ar viņas vārsmām, izdevēju gaida jauns Ritas Gāles dzejoļu krājums.

Pēc īsa pārtraukuma dzirdējām vēl divas tautas dziesmas Martas Cakares izpildījumā. „Pušķo saule mežu galus" (M. Aldiņa aranžējums) un „Es apkalu ozoliņu", kas izrādījās jaunās koklētājas Ilzes Cakares aranžējums. Šo paziņojumu klausītāji uzņēma ar spēcīgiem aplausiem, jo „Es apkalu ozoliņu" mākslinieciski nebūt nelikās zemāk vērtējama par piedzīvojušu komponistu aranžējumiem. Pēc A. Jansona „Aiz kalniņa mēnestiņis", abām mākslinieciskā līmenī — mātei un meitai — vēl bija jādod piedevas.

Kad bija izskanējusi dziesma, sarīkojuma vaditājs klausītājus iepazīstināja ar rakstnieci Ellu Andersoni, kas bija mērojusi tālu ceļu no Milvokiem. M. Lorbergs Ellu Andersoni raksturoja kā zemes spēka un zemes sāls rakstnieci ar dziļu filozofiju, kas dzīvi prot savienot ar pasaku. Ella Andersone ir literātūras cienītājiem pazīstama arī kā Zane Zemdega. Pilnīgi pārvaldīdama igauņu valodu, ar preidonimu viņa ir tulkojusi daudzu igauņu rakstnieku darbus un patlaban ir žurnāla „Treji Vārti" igauņu nodaļas vaditāja. Latvijā 1938. gadā iznāca viņas pirmā un līdz šim vienīgā dzejoļu grāmata „Pirmā vaga".

Vēlākos gados Ella Andersone ir ļoti daudz rakstījusi bērniem un ir viena no tām retajām rakstniecēm, kas visā pilnībā var iejusties bērna pasaulē. Pagājušā gadā iznākušas divas viņas jaunākās bērnu grāmatas „Rūķis Labdaris" un „Sargeņģelis". Bez vairākām bērnu grāmatām, rakstniecei ir arī iznācis romāns „Mezgli", kas ātri izpārdots, un stāstu krājums „Iznīcības Ceļš", kas var teikt ir vienīgā grāmata trimdā kur spilgti parādīts kā tiek iznīcināta mūsu tauta. Pašreiz izdevēju gaida vēl vairākas grāmatas.

Ella Andersone ir ne tikai domātāja, viņa ir arī visa labā un pozitīvā aizstāve. Katrā viņas darbā slēpjas kāda vērtīga ideja. To pierādīja arī viņas nolasītais tēlojums „Kalnā kāpējs", ko viņa apzīmē par pasaku pieaugušiem. Šī darba ideja ir, ka cilvēks var sasniegt visu ar apņēmību, tēraudа gribu un neatlaidību. Neuzņēmīgie paliek ielejā, un viņiem neatliek nekas cits kā apskaust neatlaidīgo kalnā kāpēju, kliedzot „Redziet, kur tas nelga!!" Bet kalnā kāpējs vēlāk pārvēršas akmenī, jo „viņa griba bija cieta kā akmens un tāpēc viņš ir mūžīgs", saka rakstniece.

No pašu māju rakstniekiem otrā programmas daļā divus dzejoļus vēl nolasīja Indra Gubiņa. Indras Gubiņas romāni un stāsti ir ļoti iecienīti, jo doma tur parādīta uzskatāmā gleznā. Jaunākais romāns „Raksts puteklos" šai ziņā nav izņēmums. Bet dzeja Indrai Gubiņai ir tikpat mīļa kā proza. Viņa vispirms nolasīja vienu dzejoli „Es pieņemu, ka atceraties Čaku", kas ir pilns rezignācijas, jo dzejniece saka it kā Čakam, lūk, „Taviem amatbrāļiem nav pat vairs ielas, kur ilgās klīst" . . . un . . . „lieki esam mēs un liekas mūsu dziesmas". Otra pēc maza pārtraukuma un daļu citu dzejnieku lasījumiem nolasītais Gubiņas dzejolis, izsauca klausītājos lielu jautrību. Tas bija „uz vietas" uzrakstīts, jo dzejniecei sāka salt kājas no vēja, kas pūta Latviešu nama durvīs pa caurumu. Šo caurumu Latviešu namā tad arī dzejniece simboliski apdzejoja īsās, veiklās rindās.

Otrā programmas daļā vēl dažus dzejoļus ar milestības motīvu lasīja Rita Gāle. Arī Olģerts Cakars nolasīja savu jaunāko dzejoli „Novembŗa dziesmas", kas bija jauns meklējums patriotiskā dzejā. Laikiem mainoties, autora ieskats ir, ka patriotiskus saukļus nevajaga izkliegt, šim tematam jāpieskaŗas dziļā izjūtā, it kā nevilšus. Tādā dziļā izjūtā kā liegs rudens lapas pieskāriens izskanēja arī viņa „Novembŗa dziesmas". Ojārs Jēgens vēl nolasīja īpatnu, humorpilnu stāstu „Par pīlēm un pīlītēm", bagātu ar lieliskiem salīdzinājumiem.

Vakaru pabeidza pašu māju Krišs Ķepals, kas paša vārdiem izsakoties, bezgala aizņemts ar „Preses pīles" radīšanu un citiem preses biedrības darbiem, šoreiz bija uztaisījis „ātro klopsi". Tas tomēr bija ļoti labi baudāms, jo Krišа Ķepala galva, kā liekas, ir piebāzta pilna visādām asprātībām, kas tiekties tiecas ārā. Tā arī šoreiz ar savu lasījumu ventiņu mēlē „Kaķim pie astes", viņš pamatīgi izsmīdināja klausītājus, pastāstot par savām bezdarbnieka gaitām, darbu meklējot un nepaŗakstu (žigolo darbu) atrodot.

Rakstnieku cēlienam pabeidzoties, rakstnieki un viesi sirsnībā un draudzīgās sarunās vēl pavadīja pāris stundas nama apakšējā zālē, kur nama dāmu komitejas dāmas E. Galdiņas vadībā bija gādājušas par desiņām, kāpostiem un kafiju ar garšīgām maizītēm, jo latvietis jau nu nevar būt vienmēr draudzīgs un sirsnīgs, ja viņš nav arī kārtīgi paēdis.

L. Auziņe-Tīcmane

LPB Kanadas kopas rīkotā Preses balle 6. novembrī Toronto Casa Loma pilī, aizšalkusi. Daļa no 200 balles apmeklētājiem otrās dienas rītā ieradās Latviešu namā rakstnieku cēlienā. Balli ievadīja tradicionālā polonēze. Uzņēmumā no kreisās: Inta Upeslāce, Viktors Upeslācis, Irmgarde Perro, Modris Lorbergs, Irēna Lorberga un polonēzes vadītājs Oskars Perro. Foto: L. A.

„IZSĶĒRDĪBA AR REDAKTORIEM"

ALFRĒDAM VINČELAM VELTĪTS ATVADU VAKARS TORONTO

Bijušajam „Latvija Amerikā" redaktoram Alfrēdam Vinčelam rīkotā atvadību vakarā 7. novembrī, sakarā ar viņa atgriešanos uz Rietumvāciju, bija pulcējušies 50 draugu un cienītāju. Atvadības bija izkārtojusi DV Kanadas valde kopīgi ar LPB Kanadas kopu. Vakara norisi vadīja J. Gailītis. Uz vanadžu sakārtotā cienastu galda dega sveces, bet A. Vinčela priekšā bija novietotas sešas, simbolizējot viņa un dzīvesbiedres Kanadā pavadītos 6 gadus.

DV Kanadas valdes priekšsēdis E. Krūka, vispirms nododams aizceļotājam archibīskapa A. Lūša sveicienus, cildināja A. Vinčela darbu laikrakstā „Latvija Amerikā", kuŗu vadījis gandrīz sešus gadus, atzīmējot viņa nacionālo stāju un rūpes par latviešu valodas izkopšanu, kā arī izceļot daudzos apbalvojumus, ar kādiem organizācija viņa darbu novērtēju-

(Beigas 5. lpp.)

Daudz apmeklētāju L. G. Ozola filmu pirmizrādē

Latviešu filmu producents Leo G. Ozols, kas ilgāku laiku pavadījis Venecuēlā un pēc tam pārcēlies uz Toronto, 3. novembrī šejienes latviešu publikai rīkoja savu trīs filmu izrādes vienā vakarā: „Jaunavīgā Venecuēla", „Tropu paradīze" un „Uz Velna kalnu", pēc tam tās pašas filmas izrādot 7. novembrī Hamiltonā.

Titania kinoteātrī, 146 Danforth Ave., kur Toronto tautiešiem bija iespējams noskatīties šīs filmas pirmo reizi, bija pulcējušies ap 700 apmeklētāju. Visus saistīja iepriekš izziņotais, ka filmas būs latviešu valodā, melni balta un krāsu filmas. Latviešu valodā tās bija ierunājis pats producents Leo G. Ozols, veiksmīgā stāstījumā sasaistot tekstu ar to, kas bija parādīts uz ekrāna. Jau pirmajā skatā bija patīkami redzēt eksotiskā paskata vīru, kas tīrā latviešu valodā ievadīja filmas risinājumu, sniedzot īsu vēsturisku pārskatu par Venecuēlas pirmiedzīvotājiem-indiāņiem, spāņu iecelotājiem un zemes tālāko attīstību neatkarīgas valsts dzīvē. Uz ekrāna pavērās džungļu skati, galvaspilsētas Karakasas krāsainā un trokšņainā dzīve, L. G. Ozola ekspedīcija uz Velna kalnu. Visu izrādes laiku skanēja Dienvidamerikas eksotiskās mūzikas ritmi, mainoties skatiem no trūcīgo ļaužu dzīves līdz greznajai bagātībai, bet visā kopumā parādot bezbēdīgo Dienvidamerikas ļaužu dzīvi, kur par rītdienu, liekas, neviens nebēdā.

Filmu izrādes sākumā brīžiem bija jūtami tehniski traucējumi, kas varēja būt arī aparāta vaina.

— re.

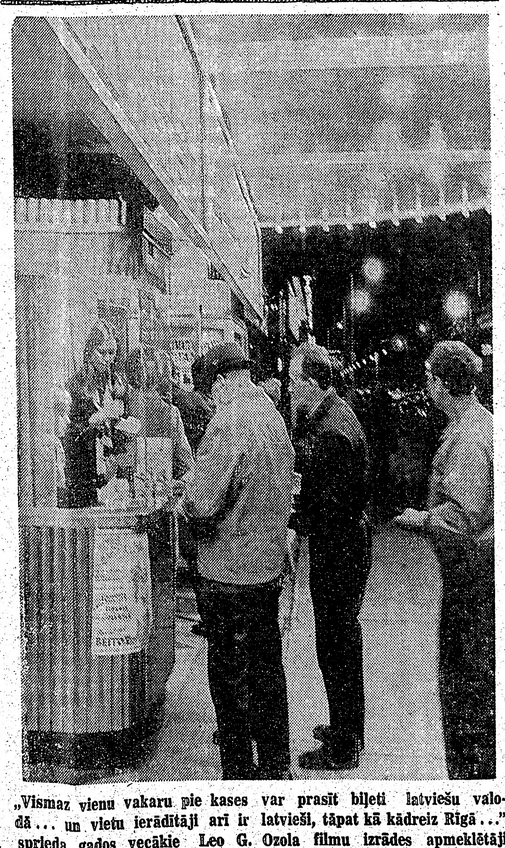

„Vismaz vienu vakaru pie kases var prasīt biļeti latviešu valodā . . . un vietu ierādītāji arī ir latvieši, tāpat kā kādreiz Rigā . . ." sprieda gados vecākie Leo G. Ozola filmu izrādes apmeklētāji Titania kinoteātrī Toronto, kur pie kases bija Vija Zuntaka un Aina Krūmiņa. Foto: J. Liģers

Noskaidros audzēkņu skaita samazināšanās cēloņus

TLB SESTDIENAS SKOLAS VECĀKU SAPULCE

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas 3. novembŗa vecāku sapulcē Latviešu namā piedalījās 62 personas. Sapulci vadīja R. Grigors un protokolēja G. Blūma. Pirmais runāja Latviešu biedrības pārstāvis skolas padomē A. Gribusts un nodeva skolai Latviešu biedrības ziedojumu 500 dol. apmērā, ko pieņēma skolas pārzine A. Martinsone, kas pēc tam ziņoja par pagājušo mācības gadu, piesakoties arī iesāktajam mācības gadam.

Skolā reģistrēti 288 audzēkņi, nodarbināti 17 skolotāji, māc. A. Briedis, 3 palīgskolotāji, pianiste, bibliotēkāre un darbvede. Pirms sapulces klašu apspriedēs izvēlēti klašu vecāku pārstāvji. Bērnu dārzā — G. Blūma un D. Untika, pirmskolā — G. Bernaus, G. Sebre, 1. klasē — I. Ezergaile, P. Hartmanis, 2. klasē — V. Gulēns, S. Brence, 3 kl. — V. Liepkalna, V. Aveniņa, 4. kl. — M. Ķuze, A. Liepiņa, 5. kl. — A Upenieks, Z. Pavasara, 6 kl. — V. Tikiņš, E. Rudzīte, 7.a kl. — R. Grigors, B. Rubesa, 7.b kl. — L. Černonoka, L. Pētersone, 8.a kl. — V. Jansone, V. Niedra, 8.b. kl — A Tauriņa un R. Auziņa, speciālajā klasē — M. Hallivelle un A. Širona.

Skolas rīkotā loterija L. Jēkabsones vadībā devusi 1880 dol. atlikumu no iespējamiem 2000 dol., jo visas lozes nav izpārdotas. Loze maksāja 50 centu. A. Nulīša gleznu (2472. n-rs) laimēja Legzdiņu ģimens, V. Mērnieces (1037.) — A. Aldermanis, un Benjamiņa filmu laboratorijas fotokameru (709.) — E. Preiss. A. Kopmaņa darbu (2656.) — J. Petsalis, zeltkales A Ķivlenieces-Kormas vīriešu rokas pulksteni (2572 — A. Bumbere, A. Černonoka svečturus (1461.) — A. Korolkēvičs. Laimesti saņemami pie L. Jēkabsones, 67 Lionel Hights Cres., Don Mills, Ontario. Visi klātesošie izteica vienbalsīgu pateicību L. Jēkabsonei par veikto darbu skolas labā. Skolas vecāku padomes priekšsēdis Dr. V. Gulēns sniedza ziņojumus par notikušām sanāksmēm, vecāku sapulcēm, vecāku un skolas padomes sēdēm un lēmumiem, kā arī par latviešu sabiedrības atbalstu skolai, pēc tam sekoja darbvedes L. Tauriņas ziņojums.

Revīzijas komisijas ziņojumu sniedza Jānis Rolavs. Risinājās debates par skolas darba informācijas sniegšanu. Pieņēma revīzijas komisijas priekšlikumu, ka dokumentos drīkst ieskatīties tikai ar skolas padomes priekšsēža un skolas pārzines ziņu, klātesot attiecīgo dokumentu glabātājam, piemēram—kasierim. Pieņēma skolas padomes šā mācības gada budžeta projektu, kas līdzsvarots uz 15.095 dol. Ieņēmumus sastāda skolas telpu īres fonds — 4995 dol., skolas naudas 7000 dol., loterijas atlikums 2000 dol., dāvinājumi 800 dol. un skolas sarīkojumu atlikums — 300 dol. Izdevumos ieskaitīti: skolas telpu lietošanai — 1572 dol. skolotāju un darbinieku algām — 8830 dol., bibliotēkai 200 dol., mācības līdzekļiem — 200 dol., inventūrai un citiem izdevumiem 400 dol. Rezerves fondā paliek — 3093 dol. Revīzijas komisijā, bez Latviešu biedrības 2 revidentiem, vēl pievēlēja 2 revidentus no vecāku vidus — G. Upatnieku un I. Jenti.

Tā kā vērojama skolas audzēkņu skaita samazināšanās, tad sapulce nolēma šā jautājuma atrisināšanai uzdot vecāku padomei noorganizēt īpašu komisiju, kas varētu sniegt informāciju, ieskatus un ekspertu atziņas. Sapulce uzdeva padomei sasaukt sapulci šās komisijas ziņojumu un priekšlikumu apspriešanai.

— re.

Toronto ziņas

● TLB sestdienas skolā Latvijas valstssvētku akts notiks 20. novembrī plkst. 10 rītā Latviešu namā, kuŗā 8. klases skolēni lasīs savus sacensības darbus par vēsturisku tematu: „Latvieši pēc Otrā pasaules kaŗa". Darbus izvērtējusi speciāla komisija, kuŗā darbojas skolas pārzine A. Mārtinsone, vēstures skolotājas M. Miezīte un A. Mukte, kā arī LNAK izglītības nozares vaditājs J. Mežaks. Aktā paredzama arī BPLA un ALAs priekšsēža U. Gravas piedalīšanās.

● Latviešu preses biedrības Kanadas kopa par biedru - veicinātāju 24. oktobŗa sēdē uzņēma Arnoldu Tīcmani, kopas valdes priekšsēža vietnieces Lidijas Auzānes - Tīcmanes dzīvesbiedru. Par biedriem - veicinātājiem uzņem personas, kas pašas nav aktīvi rakstnieki, dzejnieki vai žurnālisti, bet kas veicina un atbalsta atsevišķas kopas vai profesijas intereses. A. Tīcmanis ir arī izdevējs, kas 1969. gadā publicēja sava brālēna Pētera Aigara dzejoļu krājumu „Zaļie zīmeši".

● Toronto latviešu katoļu vienības dalībnieku sapulcē 24. oktobrī Latviešu namā piedalījās 28 personas. Sapulci vadīja K. Znotiņš un protokolēja A. Vuciņš, Sapulces dalībnieki apsprieda katoļu lauku īpašuma Mežciema saimnieciskās kopas jaunos statūtus. Nolēma Mežciema saimnieciskā kopu inkorporēt ar oficiālo nosaukumu. „Toronto latviešu katoļu Mežciema apvienība" un pārstrādāt statūtu projektu, no tā pilnīgi atdalot pašu katoļu vienību. Pārstrādātos Mežciema statūtus divās valodās vēlreiz apstiprinās biedru sapulcē un pēc tam iesniegs attiecīgām iestādēm apstiprināšanai. Mežciema pārvaldes priekšnieks A. Gertmanis ziņoja, ka Ontario ceļu ministrija paplašinās 11. autoceļu un gatavojas slēgt Mežciema iebraucamo ceļu, tā vietā izbūvējot citu, par ko vēl jāvienojas.

● Gleznotāja Eduarda Vingra 4. patstāvīgo gleznu izstādi, kas bija iekārtota Sv. Jāņa baznīcas zālē un atvērta no 29. okt. līdz 7. novembrim, 10 dienās apmeklēja pāri par 400 personas. No izstādītiem 24 darbiem nopirkti 10. Bez tam vēl saņemti pasūtinājumi portretiem un klusai dabai.

● Toronto latviešu baptistu draudzes 20. gadasvētki 7. novembrī Walmer Road baptistu dievnamā pulcināja 350 klausītājus. Svētrunu un lūgšanu sacija draudzes mācītājs R. Ekšteins. Koncertā piedalījās pašu un Sv. Andreja ev. lut. draudzes koris, kā arī 16 kanadiešu mūziķu stīgu orķestris, abu koŗu diriģenta A. Purva vadībā. Orķestri spēlēja Juris Ķeniņš (čello) un Elmars Neimanis (brāča). Pēc kopīgā koncerta Sv. Andreja draudzes koris atsevišķi vēl atskaņoja Suberta Mesu solmažorā ar solistiem Daci Kārkliņu (soprāns) un Alfredu Spricenieku (bass).

● Pēc ilgākas slimošanas ar kuņģa vēzi 4. novembrī Velsleja slimnīcā miris 59 g. vecais igauņu mācītājs Otomars Pello, kas darbojās 19 gadus igauņu draudzē, kopīgi ar latviešu draudzi iegādāta Sv. Andreja baznīcā. Sēru dievkalpojums notiks Sv. Andreja baznīcā, no kurienes aizgājēju 11. novembrī izvadīja uz igauņu kapiem.

● Tēlnieks Augusts Kopmanis rīko savu darbu izlasi no 13. — 21. novembrim Sv. Jāņa baznīcas telpās, 200 Balmoral Av. Atklāšana 13. novembrī plkst. 7 vakarā. Darbu izlase, kā tēlnieks to nosaucis, būs atvērta sestdienās un svētdienās no plkst. 2—9 vakarā, darbdienās no 6—9 vakarā.

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRIBA

Latvian (Toronto) Credit Union Limited

491 College St., Toronto 174, Ont.

tel. 924-2775

maksā

5¼% PAR NOGULDĪJUMIEM

6% PAR ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMIEM

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus.

REIZĒ AR NAUDAS NOGULDĪŠANU VAI AIZDEVUMU IZSNIEGŠANU KREDITSABIEDRĪBA IZDARA DZĪVĪBAS APDROŠINĀŠANU LĪDZ $2000.00 VAI $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā, sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

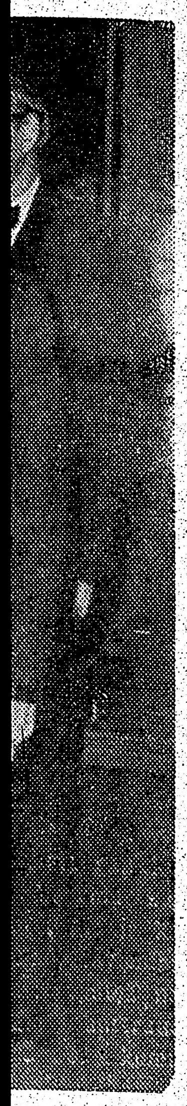

em otrās die-
Upeslāce, Vik-
Foto: L. A.

onus

bas līdzekļiem —
rai un citiem izde-
l. Rezerves fondā
ol. Revīzijas komi-
šu biedrības 2 re-
ievēlēja 2 reviden-
vidus — G. Upat-
ti.
ma skolas audzēk-
zināšanās, tad sa-
ā jautājuma atri-
vecāku padomei
šu komisiju, kas
informāciju, ieska-
u atziņas. Sapulce
i sasaukt sapulci
iņojumu un priekš-
šanai. —re.

as

iešu baptistu drau-
svētki 7. novembrī
baptistu dievnamā
klausītājus. Svētru-
sacīja draudzes
ksteins. Koncertā
un Sv. Andreja ev.
koris, kā arī 16 ka-
stīgu orķestris,
enta A. Purva va-
spēlēja Juris Ķe-
Eimars Neimanis
kopīgā koncerta Sv.
izes koris atsevišķi
Suberta Mesu sol-
istiem Daci Kārkli-
n Alfredu Spricenie-

slimošanas ar kuņ-
embrī Velsleja slim-
g. vecais igauņu mā-
s Pello, kas darbo-
igauņu draudzē, ko-
ešu draudzi iegādā-
a baznīcā. Sēru diev-
notika Sv. Andreja
urienes aizgājēju 11.
adīja uz igauņu ka-

Augusts Kopmanis rī-
u izlasi no 13. — 21.
v. Jāņa baznīcas tel-
moral Av. Atklāšana
plkst. 7 vakarā. Dar-
tēlnieks to nosaucis,
sestdienās un svēt-
st. 2—9 vakarā, darb-
9 vakarā.

TO LATVIEŠU
TSABIEDRIBA
ronto) Credit Union
Limited
St., Toronto 174, Ont.
924-2775
aksā
NOGULDĪJUMIEM
R ILGTERMIŅA
ULDĪJUMIEM
rība izdara visas pa-
u operācijas, izsniedz
izdara naudas pār-
izsniedz ceļotāju čekus.
NAUDAS NOGULDĪ-
I AIZDEVUMU IZ-
U KREDITSABIED-
ARA DZĪVĪBAS AP-
ANU LĪDZ $2000.00
AI $5000.00.
rts darbdienās no pl.
— 8 vakarā,
s no pl. 9 — 1 pēcp.

Uzticība Dievam un tēvzemei

AMATĀ IESVĒTĪTS JAUNS MĀCĪTĀJS

Sv. Jāņa latviešu draudzes baznīcā Toronto 7. novembrī mācītāja amatā iesvētīja evaņģelistu Mārtiņu Ozoliņu, kas pēdējos gados viesojies daudzās draudzēs. Viņš sevišķu rosmi kā LELDAAs vidienes apgabala jaunatnes darba vadītājs izrādījis kristīgās jaunatnes saietu un kursu organizēšanā un vadībā Saulainē un Garezerā.

Ordinācijas dievkalpojums bija pulcinājis dievlūdzējus pat no ASV. Svinīgo dievkalpojumu vadīja un ordināciju izdarīja archibīskaps A. Lūsis, asistējot prāvestiem — B. Fedderam, J. Turkam un V. Šēferam, kā arī mācītājiem — prof. E. Šmitam, A. Briedim, A. Čopam un E. Ķerģim.

Pēc ordinācijas svētrunu dievkalpojumā teica māc. M. Ozoliņš, norādot, ka šajā laikā baznīca atrodas zem krusta zīmes. Dzimtē to vajā Dievam naidīgi noskaņota vara, bet tas reizē ir arī baznīcas stiprums — tā kļūst vienotāka. Arī mums jāmācās nest upuŗus un jāpaliek vienotiem.

Prof. E. Šmits, kas bija ieradies no Mineapoles, atcerējās M. Ozoliņa pirmās gaitas teoloģijas studijās un norādīja, ka viņš Dievu atradis tad, kad kā karavīrs cīnījies pret varu, kas tagad apspiež mūsu tautu. Smagi ievainots viņš atrasts starp kritušajiem leģionāriem, kas jau aizvesti apbedīšanai. Izveseļojies Mārtiņš Ozoliņš devis solījumu kalpot Kristum un baznīcai. Šo solījumu viņš uzticīgi pildījis ilgus gadus, darbodamies par skolotāju un evaņģelistu.

Dievkalpojumā dziedāja Baruša ģimenes kvintets. Draudzes dāmu komiteja bija klājusi azaida galdu. Bija daudz apsveikumu un dāvanu.

Mārtiņš Ozoliņš dzimis 1919. gada 1. oktobrī. Sācis studijas inženierzinātņu fakultātē Latvijas universitātē, bet studijas bija spiests pārtraukt, jo iesaukts leģionā. Teoloģijas studijas atsācis Vācijā, tās turpinādams Čikagas universitātē. —s.

Māc. Mārtiņš Ozoliņš

Milvoku DV apvienības 20 gadi

„Ar seju atpakaļ uz mājām", apvienībai topot, pirms 20 gadiem deklarēja apvienības organizētājs. Šai devīzei sekojot Milvoku DV ir veikuši respektējamu darbu kā aprūpes, tā kultūras pašdarbības un sabiedriskā laukā. 11. decembrī apvienība Latviešu namā plašākā sarīkojumā atzīmēs aizvadīto darba posmu, priekšnesumos reprezentējoties visām pašdarbības grupām. Tuvie un tālākie DV saimes piederīgie un darba cienītāji varēs vērtēt apvienības sasniegumus un panākumus, kuri aptvēruši ne vien paša „pagasta" latviešu rosmi, bet izstarojuši draudzību un iesniegušies citu latviešu koloniju aktivitātēs.

Kā dzimtenes rudzu druva sazeļ pēc maiga rudens lietus, tā pēkšņi 1951. gada rudenī, E. Penika ierosmē un aicinājumā, tapa Milvoku DV apvienība. Tai pašā brīdī pie tās nodibinājās vīru sekstets V. Aparjoda vadībā, no kuŗa vēlāk izauga vīru koris, kā arī bērnu runas koris, rež. M. Valteres-Einbergas vadībā skandējot J. Raiņa „Daugavas" fragmentus, kas darbībai izveidojoties tapa par apvienības teātri, kas vēlākos gados sniedza skaistus uzvedumus kā pašu mājās, tā kaimiņu „pagastos." Vēlāk izveidojās vairākas pašdarbības vienības, kuŗu aktivitātes nav apsīkušas vēl šodien.

Sekmīgai darbībai sevišķi nozīmīgs ir DV nams, ko apvienība iegādājās 1959. gadā, un kas savā paspārnē izauklējis daudz jaunu ideju un īstenojis vērtīgus pasākumus kultūras laukā. DV namu jo bieži izmantojušas nevien DV, bet arī citas organizācijas savām sanāksmēm, mēģinājumiem un jauniešu (skautu un DV) nodarbībām. 1952. gadā darbību uzsāka vanadzes A. Breices vadībā, bet pēdējai no Milvokiem pizejot, 1962. gadā vadību pārņēma Z. Vilciņa (6 gadus). 1968. gadā kopu pārņēma R. Burģele, bet ar 1970. gadu — M. Cukura. Kopš apvienības nodibināšanās tajā, tāpat kopas darbā aktīvi darbojas Z. Vilciņa, L. Penīķe un teātra ansamblī M. Valtere-Einberga. 14 gadus nepārtraukti kopā darbojusies Ž. Šmite. Kopa rosīgi atbalstījusi apvienības darbu, it sevišķi sarīkojumu organizēšanā, attīstot rosīgu pašdarbību arī pati, un rīkojot dažāda rakstura sarīkojumus. Šīs darbības rezultātā sniegts materiāls atbalsts apvienības nama uzturēšanai un palīdzības darbam.

Apvienības vīru koris diriģ. V. Aparjoda un koŗa priekšnieka R. Prūša vadībā (līdz 1953. g. pavasarim koŗa pr-ks E. Starķis) nerimtīgi strādājis pie jaunu dziesmu iestudēšanas, ar kuŗām iepriecinājis ne vien Milvoku DV un citu organizāciju sarīkojumus, bet piedalījies visos ASV un Kanadas dziesmu svētkos un DV dienās. Pavisam koris 20 gados iestudējis 170 dziesmas. Vairums dalībnieku korī dzied vairāk nekā 15 gadus. Sastāvā 21 korists. Koris kā vienīgais apbalvots ar DV zelta nozīmi.

Apvienības tautas deju kopa darbību uzsāka 1955. gadā, L. Pētersones un O. Penīķa ierosmē. Īsāku laika posmu kopu vadījušas M. Penīķe, St. Graudiņa un M. Valtere. Pēc 4 gadu pārtraukuma vadību atkal pārņēma L. Pētersone, kuŗa ar lielu rūpību nododas kopas izveidošanai un jaunu deju iestudēšanai. Pašlaik kopā darbojas 85 dejotāji, kuŗi iedalīti jauniešu un bērnu kopās. Deju kopa uzstājusies daudzos Milvoku latviešu un amerikāņu sarīkojumos, televīzijā, ASV un Kanadas dziesmu svētku tautas deju lieluzvedumos. Milvoku gadskārtējos tautību festivālos vairākkārt izpelnījusies naudas godalgas un atzinības rakstus. Kopai piešķirts DV ASV goda raksts.

M. Valteres-Einbergas ierosmē un V. Aparjoda mūzikālā vadībā 1960. gadā nodibinājās vanadžu sekstets, kas nepārtraukti darbojies jaunu dziesmu iestudēšanā un bieži kuplinādams DV un citu organizāciju sarīkojumus, kā arī ar dziesmām viesodamies kaimiņu kolonijās. Sekstets, tāpat kā vīru koris, katrā koncertā nāk ar jaunām, vēl nedzirdētām dziesmām, tā dodot iespēju klausītājiem iepazīties ar latviešu komponistu jaunākiem darbiem.

DV apvienības aizbildniecībā un E. Penīķa vadībā 13 gadus darbojās Milvoku koncertu komiteja, sniedzot gadā četrus mūsu pazīstamāko skaņu mākslinieku koncertus.

Kopš 1958. gada pie apvienības kapt. Ž. Butkus vadībā darbojas mazkalibru ieroču šaušanas sekcija, kuŗas paspārnē izauguši (neskaitot šaušanas vecmeistara Ž. Butkus, arvien vēl respektējamos sasniegumus šaušanas mākā) tādi DV pasaules mēroga šāvēji kā A. Krauklis, A, Grava un citi. Šaušanas grupa gads gadā izcīna izcilas vietas komandu sacensībās. Sešas reizes izcīnīts DV meistara nosaukums globālā mērogā. Sekcija bijusi DV ASV meistars.

Apvienības šacha sekcija L. Gaigala vadībā darbojas kopš 1953. gada, rīkojot ASV un vidienes šacha sacensības.

No organizācijas līdzekļiem ikgadus apvienība atbalstījusi jaunatni, sūtot jauniešus uz Divreizdivi nometnēm, Garezera vidusskolu un materiāli atbalstot apvienības aizbildniecībā darbojošos Gaujas (11) skautu vienību un Tālavas (15.) gaidu vienību. Šīs latviskās jaunatnes vienības vadītāju, ASV skautu jendas priekšnieka R. Čaka, novada priekšnieka A. Mundeciema, vienības priekšnieka V. Kores, gaidu vienības priekšnieces I. Pukītes un daudzu citu skautisma dedzīgu vadītāju mācīti, veic svētīgu darbu latvisku tikumu un paražu saglabāšanā un skautisma māku izkopšanā.

(Beigas 8. lpp.)

MĪLESTĪBA

(Pārnesums no 2. lpp.)

„Kad tad tu mani domā tā pa īstam precēt?"

Tas bija pats smagākais jautājums, jo visas skolas vēl stāvēja priekšā.

„Ja tā pareizi rēķina, tad sanāk kādi četrpadsmit," es nedrošs atbildēju, „bet ja savelk kopā tā ātri un īsi, tad jau varētu iztikt arī ar desmit, jo neba nu visiem par profesoriem vajaga kļūt. Protams, tas būtu, ja mani skolā pieņemtu vēl šoruden, citādi kāds gads vai pāris pa virsu..."

Viss sakāmais bija pateikts, un nu nepacietīgs gaidīju Marijas atbildi.

Viņa skatījās manī, kratīja galvu, līdz sāka runāt:

„Zini, Māri, piedāvājums nav slikts, bet nāk kā liels pārsteigums. Tu jau esi kārtīgs puika un man dikti patīc, bet tā lieta man vēl labi jāpārdomā. Mīlestība un precēšanās nav tādas lietas, ko var izšķirt tā uz reizi. Tur vajadzīgs vismaz nakti, ja ne divas vai trīs pārgulēt."

Manuprāt tā precēšanās lieta bija pavisam skaidra un nekādas lielas domāšanas tur vairs nevajadzēja, jo mēs taču viens otram patīkam, un ikdienas gaitās sadzīvojam pavisam labi. Atbildi būtu vēlējies dabūt tūlīt, lai varētu Miķelim lepni pateikt, ka viņam un Jēkabam pogas izgrieztas ar visiem diegiem un pusstops pazaudēts. Klusībā man tomēr patika, ka Marija prasīja pārdomāšanas laiku un nepārsteidzās. Tā jau arī māte daudzkārt aizrādīja, ka karstu putru strebjot varot muti noplaucēt. Arī man pašam daudzkārt, nakti pārguļot, lietas izkārtojās daudz labāk.

„Nu, labi. Pārdomā un rīt pie govju slaukšanas pasaki. Bet to tu zini, ka esi man cieta brūte un nevienam gar tevi lakstoties neļaušu."

Nedzirdēju, vai Marija vēl ko teica vai ne, jo no sirds bija novēlies smags, liels akmens un prāts prasījās sētsvidū izskriet lielu loku.

Pie vakariņu galda sēdēju kā uz adatām un uzmanīju katru Miķeļa vārdu un kustību. Kaut gan viņš man pats labākais draugs bija, tomēr mīlestības un precēšanās lietās es viņam vairs neuzticējos. Nu arī man šķita, ka viņš patiešām bija kā vecs runcis, jo ik reizi Mariju uzskatot, viņam ūsas sakustējās kā mūsmājas pelēkajam Minkam baložus vērojot, un acis savilkās pavisam šauras. Kaut gan Zelma viņam sēdēja tieši pretī, viņš vairākas reizes lūdza Marijai pasniegt vienu vai otru lietu. Kad jau otro reizi, prasīto lietu saņemot, viņš it kā nevijus saķēra Marijas pirkstus un ilgāk paturēja tos savējos, es vairs nevarēju klusēt.

„Miķel, tev gan vajadzētu kaunēties gar citu brūtēm knakstīties kā vecam runcim."

Miķelis salēcās kā nātrēm dzelts, abi ūsu gali pacēlās un nolaidās kā Minkam, medījumu lencot.

„Tu, puika, labāk noslauki putru no vaigiem un nemaisies vīru darīšanās. Man tā vien liekas, ka māte tev sen nav dibengalu izvēdinājusi."

Tas nu bija par daudz.

„Lai tev un citiem puišiem būtu galīgi skaidrs un saprotams: Marija ir mana brūte. To mēs abi šodien tā kārtīgi norunājām, ka precēsimies, tādēļ nevienam vairs rokas gar viņu netrīt."

Pārsteigums laikam bija liels un negaidīts, jo visas pārējās valodas pārtrūka un saimes ļaužu skati vērās gan uz mani, gan Mariju. Juris ar tēju nospurdza visu galdu, bet Marija sasarkusi izskrēja no virtuves. Arī māte, negaidītās ziņas pārsteigta, laikam bija ļoti uztraukusies, jo izrāva mani aiz rokas no sola un iestūma savā istabā.

Mūsmājā par mīlestību arī pēc tam atklāti daudz nerunāja, un manā klātienē gandrīz nemaz. Tā arī bija labāk, jo mīlestība, laikam, bija tik daudzveidīga un neaprēķināma, ka man vēl ilgi sāpēja sirds un arī sēžamvieta. Puisiešu barā man to vēl ilgi atgādināja, bet meitieši ar mani par mīlestību vairs nerunāja. Tā laikam tomēr bija un palika tikai vīriešu lieta.

„IZŠĶĒRDĪBA . . .

(Pārnesums no 4. lpp)

si, ieskaitot arī DV nozīmi zeltā. E. Krūka minēja vienīgo neparasto gadījumu, kad izdevēji rīko redaktoram atvadības, pasniedzot A. Vinčelam aploksni.

No LNAK atvadu sveicienus nodeva J. Mežaks, bet no LPB Kanadas kopas — valdes priekšsēdis M. Lorbergs. TLTA sestdienas ģimnazijas un drāmatiskā pulciņa vārdā atvadījās direktrise V. Slavieša, 4. kl. audzēkne Sarma Zubāne un rež. H. Miķelsons, pasniedzot ziedus un piemiņas albumu ar drāmatiskā pulciņa un skolas skatiem. Rakstniece Biruta Senkēviča pasniedza aploksni un sarkanu rozes ziedu. Baiba Šmita-Kalēja savam pirmajam skolotājam, kas viņu ievedis žurnālistikas noslēpumos, atvadām pasniedza sarkanu zīmuli. Vēl atvadījās J. Grodnis, K. Sidars un vēlāk arī O. Klavenieks.

Laikraksta „Laiks" Toronto redaktors Maksis Čulītis savos atvadu vārdos minēja, ka „Latvija Amerikā" izdevēji „izšķērdīgi rīkojušies ar redaktoriem". Viņš saskaitījis, ka laikraksta 20 darbības gados bijuši septiņi redaktori. Izdevēji tātad katros trīs gados caurmērā esot „nodeldējuši" vienu redaktoru...

Atvadību vakarā klāt bija arī A. Vinčela apmeklētās 2. valsts ģimnazijas (Āgenskalnā) nelaiķa direktora atraitne Lilija Aivara, kā arī daži rakstnieku cēliena dalībnieki no ASV, kas bija ieradušies Toronto iepriekšējā vakarā LPB Toronto kopas rīkotā Preses ballē un pēc tam sekojošā rakstnieku cēlienā.

A. Vinčels savos atvadvārdos sacīja, ka atvadības rīkotas trīsarpus gadu par vēlu, jo viņa „viesizrāde" Kanadā sākumā bijusi paredzēta tikai trim gadiem. Braukdams uz Kanadu un atstādams Rietumvācijā labāk atalgotu darbu, viņš pildījis tikai savu DV organizācijas biedra pienākumu, piederēdams visu laiku pie DV Rietumvācijā, bet atgriežoties Vācijā, viņš joprojam paliks LPB Kanadas kopas biedrs. Atbildot uz vairāku runātāju izteiktām vēlmēm līdzdarboties „Latvija Amerikā" arī no Rietumvācijas, A. Vinčels teica: „Uzturiet visi savu laikrakstu kopīgi, tad jums rakstīšu!"

—rs

Austrālijas latvieši gatavojas savām kultūras dienām

Kā zināms, viens no svarīgākajiem gadskārtējiem notikumiem Austrālijas latviešu sabiedriskajā dzīvē ir tā sauktās kultūras dienas, kas ikgadus, decembra beigās un janvāra sākumā, notiek kādā no Austrālijas lielākām pilsētām. Šogad kārta ir Melburnai.

Kultūras dienas ir jau kļuvušas par 20 gadu vecu tradiciju Austrālijas latviešu dzīvē. Katrs latvietis, kam līdzekļi un laiks to atļauj, uzskata par savu pienākumu tās apmeklēt.

Kultūras dienu programmā parasti ietelpst dievkalpojumi, koņu un solistu koncerti, teātra izrādes, tautas deju uzvedumi, mākslas un daiļamatniecības izstādes, referāti, dažādas apspriedes un sanāksmes.

Arī šāgada Kultūras dienas nebūs izņēmums. Ievērojot Melburnas ērto ģeografisko stāvokli, sagaidāms, ka apmeklētāju skaits šogad var būt pat lielāks kā iepriekš.

DV Austrālijas valde savā oktobra mēneša apkārtrakstā izsludinājusi DV delegātu sanāksmi 28. decembrī. Cita vidū ir arī jautājums par DV Austrālijas valdes vēlēšanu pārkārtošanu, lai to vairāk pielīdzinātu citu zemju vēlēšanu kārtībai.Pēc grozījumu projekta arī mazākām nodaļām būtu dota iespēja sūtīt savu pārstāvi DV Austrālijas valdē, kas līdz šim nebija iespējams.

Austrālijas latviešu 21. kultūras dienu rīcības komiteja Melburnā, nolemjot tradicionālās gleznu izstādes vietā šogad rīkot grafiskās mākslas izstādi, aicina visus Austrālijas latviešu grafiķus piedalīties izstādā ar saviem 2 jaunākajiem darbiem. Daudzie grafikas paveidi ietver zīmējuma, kā arī pavairojamās technikas — koka un linogriezuma, litografiju, asējumu, serigrafu u.c. Darbiem ir paredzētas Kultūras fonda godalgas. Lai izstādei nodrošinātu Kultūras dienu cienīgu mākslinieciskо līmeni, rīcības komiteja izraudzīs žūrijas komisiju iesūtīto darbu izvērtēšanai. Izstādi organizē L. Sviķers un G. Jurjāns.

A. B.

Studentu biedrības Fraternitas Rusticana ģerboņa iesvētīšanas aktā 1931. gada 21. novembrī. No kreisās sēž — goda filistrs A. Klīve, koktēlnieks L. Reguts, LU prorektors doc. P. Zālīte, LU rektors prof. Dr. M. Būmanis, goda filistrs K. Ulmanis, goda filistrs A. Alberings, goda filistrs A. Briedis, doc. Dr. A. Freijs, Edvarts Virza un Jūlijs Druva. Stāv no kreisās: J. Grūbaums, K. Krauze, A. Līdums, E. Sūna, P. Austriņš, Z. Šēnbergs, A. Šteinbergs, E. Lūss un A. Sakenfelds.

Sirds - zemnieka gods

FRATERNITAS RUSTICANA 50 GADI

Viena no daudzajām Latvijas studentu organizācijām ir latviešu zemnieku studentu biedrība Fraternitas Rusticana. Tā dibināta Rīgā, 1921. gada 2. novembrī laikā, kad nesen bija proklamēta Latvijas valsts neatkarība un beigušās latviešu tautas brīvības cīņas. Dibinātāju vidū sastopam arī Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībniekus. Tajā laikā Latvijas brīvības rītausmā mūsu studējošā jaunatne meklēja daudziem jautājumiem ideoloģiskus pamatus, protams, arī latviešu garam atbilstošus studentu organizācijas tipus.

Fraternitas Rusticana paturēja Rietumeiropas studentu un akadēmiskās tradicijas un tām pievienoja latviešu garam un dzīvei atbilstošus audzināšanas principus. Atrodoties centrā starp dažādu novirzienu studentu organizācijām, Fraternitas Rusticana savās rindās pulcināja latviešu tautas vairākuma — zemnieku dēlus, kas lauku sētā bija mantojuši savu nacionālo pārliecību un stiprumu un turpināja to tālāk veidot šajā akadēmiskajā organizācijā. Visumā rustikāņi iesaistījās arī aktīvā politiskā darbā, veidojot Latviešu zemnieku savienības akadēmiskās sekcijas kodolu un dodot zemnieku laikrakstam „Brīvā Zeme" ievērojamu skaitu labu līdzstrādnieku. Maz ir Latvijā tādu lauku centru, kur rustikāņi nebūtu uzstājušies ar runām vai priekšlasījumiem.

„Sirds — zemnieka gods" ir viena no rustikāņu devīzēm, kas cauri gadu simteņiem un laikmetu maiņām bijusi latviešu zemnieku un latviešu tautas cildenākā īpašība. Tamdēļ rustikānim viņa darbā un dzīvē aužas cauri sirds godīgums un skaidrība. Šī īpašība it sevišķi nozīmīga tagadējā laikmetā, kad latviešu tauta dzīvo nebrīvībā okupētajā Latvijā vai lielā izkliedē kā bēgļi dažādās brīvās pasaules valstīs.

Otra devīze: „Laiki mainās — personības paliek" papildina pirmo un organizācijas locekļiem prasa stipras personības veidošanu, kas laiku maiņās paliek uzticīga savām idejām un savai tautai. Vislielākā personība Fraternitas Rusticana rindās ir tās goda filistrs — pirmais ministru un pēdējais valsts prezidents Kārlis Ulmanis. Viņa dzīves un cīņas veidu rustikāņi stāda sev kā priekšzīmi, lūkojot iet tos pašus nacionālās pārliecības apmirdzētos ceļus, kādus gājis Kārlis Ulmanis. Kārļa Ulmaņa rietumu izglītība (akadēmisko izglītību viņš ieguvis Vācijā un ASV) un lielais atziņu krājums ir ārkārtīgi daudz pakalpojis Latvijas valstij. Savu nacionālo stāju Kārlis Ulmanis nezaudēja arī krievu okupācijas laikā, paliekot pie savas tautas un aizejot mocekļa ceļu līdzās citiem simtiem tūkstošu latviešu.

Visā Fraternitas Rusticana pastāvēšanas laikā tās devīzēm un zeltvioletām krāsām pievienojušies turpat 370 latviešu zemnieku dēli, no tiem trimdā pāri par 50 jaunās paaudzes akadēmiķu. Liels rustikāņu skaits aizgājis mocekļu ceļus krievu okupācijas laikā, krietns skaits kritis austrumu frontē, liels skaits mīt okupētajā Latvijā.

Trimdā rustikāņu saimes locekļu skaits pašlaik sasniedz 140, kas apvienoti globālajā prezidijā, bet atsevišķās zemēs un kontinentos darbojas vietējās kopas ar vietējiem prezidijiem. Vislielākais rustikāņu skaits ir ASV, tad Kanadā un Austrālijā, bet mazākas kopas darbojas Vācijā un Zviedrijā. Atsevišķi rustikāņi dzīvo Anglijā, Dienvidamerikā un citur.

Valsts un sabiedriskajā darbā rustikāņu saime devusi daudz ievērojamu vīru. Lai minam Kārli Ulmani, Ādolfu Klīvi, Arturu Alberingu, Augustu Tenteli, Augustu Briedi, kā arī daudzus jaunākās paaudzes darbiniekus latviešu organizācijās brīvajā pasaulē.

Aizvadītie 50 gadi rustikāņu dzīvē un darbā bijuši lielu cīņu, bet arī lielu upuru un arī sasniegumu gadi, kas veltīti latviešu zemniekiem un visai tautai. Ar tādu pašu noteiktību, sirds skaidrību un personības stiprumu iesim nākamajos 50 gados nesalaužamā ticībā Latvijas brīvības atgūšanai!

Vivat, crescat, floreat Fraternitas Rusticana!

Jānis Daģis

Būsim lepni uz savu valodu

LATVIEŠU VALODAS SEMINĀRS MONTREALĀ

Dr. Jāzeps Lelis oktobra pēdējās dienās Montreālā vadīja 2 dienu latviešu valodas semināru, ko bija izkārtojusi Montrealas latviešu biedrība. Profesors stāstīja par latviešu valodas izcelsmi, apskatot posmu no 19. g.s. vidus līdz Pirmajam pasaules karam.

Modernā latviešu valoda, kā runājam šodien, ir viena no pasaules kultūras valodām, sacīja referents. Bet vēl šodien ir arī tautas, kuŗu skaits vērtējams miljonos, kas runā savu valodu, bet tām nav savas kultūras valodas. Latviešu valoda 19. g. s. vidū kļuva homogena, vienvaloda, raugoties no valodnieciskā viedokļa. Mūsu tauta, būdama nebrīvībā, nebija pati kultūras veidotāja, bet saņēma to, ko tai atmeta pa vācu „mazo lodziņu". Valodā radās daudz ievazājumu, sevišķi kristīgās terminoloģijas apzīmējumos, piem. altāris, eņģelis, elle u.c. Pamazām radās literātūra, ko rakstīja sveštautieši, bet ne latvieši paši. Bieži vien šie sveštautieši neprata latviešu valodu.

Tai laikā valdīja uzskats, ka latvieši ir zemnieku kārtas un tiem nevajaga savas kultūras, jo esot pieejama vācu kultūra. Ārpus reliģiskiem rakstiem šai laikā literātūrā cits arī nekas neradās. Tā izveidojās rakstu tradīcija, kas bija zināma veida grāmatu valoda, bet ne izteikta tautas valoda. To, piemēram, lietoja Neredzīgais Indriķis un pat Juris Neikens. Šo tradiciju labi attēlo kāds Vecā Stendera stāstiņš par gaili un vistām, ko referents nolasīja.

Vecais Stenders palīdzēja latviešu valodu gremdēt un aizmirst mūsu pašu tautas dziesmas, jo nosauca tās par „blēņu dziesmām" un visādi tās apkaroja. Viņš ieveda tradiciju ar vācu romantisma pārspīlējumu — sentimentālismu un savām ziņģēm. Pretstatā tam, kāds cits vācu students, dzirdēdams latviešu tautas dziesmas Jāņos, par tām tā ieinteresējās, ka sāka senās tautas dziesmas pētīt savā dzimtenē Vācijā un pamazām viņam radās sekotāji visā Eiropā. Tas bija vācietis Herders.

Pagātnes pētīšana atklāja, ka latviešiem ir brīnišķas tradīcijas ar literāru vērtību. Tās ir tautas dziesmas, kas veidotas ļoti labā valodā, izteiksmīgi un gludi. Vecā Stendera literārās tradīcijās, viņa ziņģēs, trūkst tā reālisma, kas ir mūsu folklorā, vai seno grieķu kultūrā. Stendera ziņģēs valoda ir neloģiska, diminutīva un daudzas lietas novestas līdz absurdam (piem. ziņģē „iekš meža ir viens nams"). Lai arī cik absurdi, ziņģes tomēr ir „iesēdušās" tradīcijās pat līdz mūsu laikam. Lai gan tās nemāca skolās, mūsu jaunā paaudze tās tomēr dzied.

Sākoties industrijas attīstībai, kas latviešus aizsniedza ap 19. g.s., tie sāka iepirkt mājas un doties uz pilsētām, kur sāka kopēt vācu sīkpilsonību.

Ap laiku, kad Alunāns pārtulkoja Heines „Loreleju" latviešu valodā, sākās atkal jaunas rakstu tradīcijas, ko mēs mantojām un baudam vēl šodien. Auseklis mēģināja atdzīvināt folkloras laikmetu (piem., „Dar' man, tēvis, pastaliņas").

Vispārējo valodas piesārņošanu Latvijas lielākajā daļā sekmēja vācieši, bet krievu valoda slavu ietekmē atstāja pēdas Latgalē. Valodas attīrīšanu dedzīgi uzsāka mūsu filologi pēc valsts nodibināšanās, bet šķiet, ka viņi brīžiem pārcentās.

Samērā īsā laika periodā latviešu tauta izveidoja savu literāro valodu. Būsim lepni uz to un lepojsimies ar savu kultūras valodu. Runāsim, kopsim un lietosim latviešu valodu visur un vienmēr, — bija referenta aicinājums.

P. Agrums

Ed. Smugāju

Āzijas impresijas

3.

INDIJAS AUGSTMANU KAZAS

Līst. Braucam uz doktora māju, jo viņš saka, ka kāzās dabūšot ēst cik grib, bet dzeršanai stiprāka par limonādi nekā nebūšot. Hindi alkoholu nelietojot, tāpēc pie viņa mājā iedzeršot pa kādam „skočam" un tikai tad braukšot uz kāzām. Ka arī viņš ir hindu ticības, to jau viņš šorīt izskaidroja man, kad prasīju, vai drīkstu piedāvāt glāzi viskija, pie bilstot, ka pie visiem noteikumiem viņš stingri neturoties, un viens no tiem ir attieksmē uz glāzi viskija. Pie mājas mūs sagaida kalpotāji ar lietus sargiem un visādi rūpējas, lai kundze tikai nesaslapinātu savas sandalēs ieautās kājiņas. Zālē gaida doktora kundze, arī tērpusies Bengāles tautas tērpā. Viņa ir dubultmāksliniece — glezno un spēlē Indijas nacionālo instrumentu, kas mazliet līdzinās mūsu koklei. Dāmas sūc augļu sulu, mēs viskiju. Runājam par mākslu, literātūru, politiku. Jā, arī mazliet par politiku, jo kāda amerikāņu politika bija tas iemesls, kas mūs satuvināja Grieķijā. Kundzei patīk, ka es esmu pareizi novērtējis viņas gleznošanas stilu, un kad pienāk laiks doties uz kāzām, mēs jūtamies kā labu draugu sabiedrībā.

Laulības ir notikušas pirms divām dienām un šodien ir tā saucamā pieņemšana kur līgavas vecāku mājās sanāk radi, draugi un pat tādi „paziņas" kā mēs, jo mūsu doktors ir līgavas vecākiem tuvs draugs. Tikai pateicoties viņam mums ir laime šajās kāzās piedalīties. Plašajā dārzā uzceltas iluminētas nojumes, kur pulcējas kāzu viesi, jo līst, bet mājā, zālē, pie greznotā, angļu stilā celtā kamīna, uz spilveniem sēž jaunā sieva, kuŗai drīkst tuvoties un dāvanas pasniegt radinieces un draudzenes — tikai sievietes, vīriešiem ieeja aizliegta. Blakus viņai sēž sekretāre, kas pieraksta dāvanu devēju vārdus. Tā kā Horācija dzejā — daudz zelta lietu uz galvas ir tai —, tāpat uz rokām, un mans draugs pačukst, ka tās esot vairāku simtu tūkstošu dolaru vērtībā. Telpā mēs ar doktoru esam vienīgie vīrieši, kam atļauts tur ienākt. Par godu man, mums pat nav kurpes jānoauj un man atļauts fotografēt. Es to arī daru, bet man gribētos nofotografēt jauno pāri kopā. Beidzot doktors panāk arī to, ka jaunajam vīram atļauts ienākt un nostāties kaktā. Protestējot pret to, dažas vecākas dāmas atstāj telpu, bet jaunākās paliek. Beidzot viss nokārtots un manā īpašumā šodien ir tādi krāsu diapozitīvi, kādi laikam gan nevienam citam parastam tūristam nebūs. Ja vēlaties, varat uzskatīt to kā lielīšanos.

Kad esmu diezgan fotografējis un doktors ar kundzi mūs informējuši par visu nepieciešamo, ejam uz nojumēm mieloties. Indiešu viesi stāv pie speciāli pagatavotiem galdiem un bauda kāzu mielastu, bet mēs, eiropieši un mūsu pavadoņi dodamies pie pārbagāti piekrauta galda un varam izvēlēties un uz sava šķīvja likt ko tikai sirds vēlas. Pie tam, doktors un viņa kundze vienmēr ir klāt un dod padomus, ko labāk izvētēties, kas varbūt mums būtu par „karstu', kas par cietu u.t.t. Visā Dienvidāzijas ceļojumā nekad un nekur nedabūju tik garšīgus ēdienus kā šinīs kāzās. Tā bija delikatese labākajā Londonas un Parīzes stilā. Kāzās bija pāri par 200 viesu, no tiem tikai daži eiropieši. Tā kā līja lietus, illuminācija un visa sarīkojuma grandiozums, protams, mazinājās un manām šaudīgajām acīm arī atklājās, ka apkalpotāji, kas gādāja, lai kāzu viesiem zem jumta nekas netrūktu, bija izlijuši līdz ādai un nobridušies dubļos līdz potītēm. Viņi visi bija tērpti kaut kā vidū starp tautas tērpu un parasto indiešu ielas tērpu. Varbūt, ka tas bija nabaga ļaužu tautas tērps — man bija neērti doktoram to prasīt. Pie tam, tie kas kalpo un saņem kaut kādu atalgojumu, Indijā nav nabaga ļaudis, tie ir tikai zemāka šķira.

Kad doktors atzina par pareizu, ka laiks doties mājās, tad no daudzām mašīnām, kas bija novietotas pagalmā, mūsējā pieslīdēja gandrīz pie durvīm un mēs, lietussargu sargāti, iekāpām tanī, lai šoferis aizvestu mūs uz viesnīcu. Doktors un kundze arī brauca līdzi, kaut bija jābrauc garām viņu mājai. Vajadzēja kādam redzēt to skatu pie viesnīcas, kā mūs sagaidīja un kā ievadīja viesnīcā. Pat speciāls policists bija norīkots mūsu drošībai. Bet vistrakākais bija tas, ka viesnīcā man maksu aprēķināja tikai par pilnām dienām, ne tā kā parasts, kur arī nepilnu dienu rēķina par pilnu. Tā man iznāca maksāt daudz mazāk nekā biju paredzējis un vēl, pats neiedomājamākais, par bromastīm, ko otrā rītā ēdām pirms došanās uz lidlauku, mums nebija nekas jāmaksā, jo tās jau esot samaksātas līdz ar viesnīcu. Jocīgi, kāpēc pirmā rītā brokastis nebija ierēķinātas viesnīcas cenā un par tām bija jāmaksā atsevišķi?

Beigu piezīme. Jau kāzās doktors man teica, ka oficiāli Indijā kastu un šķiru vairs neesot, visi esot vienādi, bet kā tas patiesībā, to es droši vien, ceļojot pa Indiju, un it sevišķi šodien, būšot novērojis. Es viņam atbildēju ar plaši pazīstamo angļu izteicienu: Visi cilvēki ir vienādi, bet daži vairāk vienādi".

„KING AND I" un „BRIDGE OVER RIVER KWAI"

Pēc bezmaksas brokastīm viesnīcā, japāņu gaisa sabiedrības (lidojām ar japāņu lidmašīnu) autobuss aizved mūs uz Kalkutas lidlauku, kur pa ceļam, nu dienas laikā, redzami tie paši skati, par kuŗiem jau stāstīju. Tas, šķiet, ir rajons, kur atļauta dzīvošana uz ielām. Rādot pilsētu, doktors mūs uz šo rajonu neaizveda, bet viņš jau zināja, ka mēs to redzēsim arī dienas laikā, kad viss tomēr neizskatās tik drausmīgi kā naktī.

Lidojām uz Taizemes (Siamas) galvaspilsētu Bangkoku. Lidmašīnā atkal brokastis, pie tam ļoti labas. Bangkokā laba pirmās šķiras viesnīca. Kafejnīca un restorāns atvērti 24 stundas. Peldbaseins un visas citas moderno viesnīcu labierīcības. Ir ķīniešu jaungads un visi veikali četras dienas slēgti, bet kad pēcpusdienā izejam pastaigāties un iemaldamies „slamos", tad redzam, ka daudzi jauno gadu nemaz tik stingri nesvin — mazie veikaliņi atvērti. Un mani būtu grūti pārliecināt, ka pārdevēji varēja būt siamieši, bet ne ķīnieši. No pilsētas 3 miljonu iedzīvotājiem puse esot ķīnieši un tirdzniecība galvenokārt viņu rokās. Visā zemē ap 30 milj. iedzīvotāju un tāpat ķīniešu diezgan liels procents. Pa visu mūsu pastaigas laiku pa „slamiem" tikai viens tā bailīgi paubagoja. Milzīga starpība starp šejieni un Indiju. Nabadzība jaušama arī šeit, bet tā nav tik acīm redzama kā Indijā.

Otrā rītā braucam ar laivu uz peldošo tirgu, vispirms pa Chao Phya upi un pēc tam pa dažādiem kanāļiem, jo Bangkoka ir Āzijas Venēcija. Satiksme notiek pa ielām un arī kanāļiem. Atrlaivas — autobusi dodas ar apbrīnojamu ātrumu. Jāpabrīnās, ka tās nesaduŗas. Nelaimes gadījumi notiekot ļoti reti, kad kāds, pašam negribot, dabūjot izpeldēties. Upē un kanāļos met visus atkritumus, mazgā veļu un traukus, mazgājas arī paši. Ūdens ļoti netīrs, un tādēļ apbrīnas cienīgi ir ierēdņu un skolas bērnu spoži baltie krekli un blūzes. Budistu mūki no rītiem braukā ar laivām un staigā pa ielām salasot sev un citiem ēdienu visai dienai. Savu dzelteno tērpu dēļ tie ieraugāmi jau pa gabalu, tādēļ tie, kas negrib neko dot, var pamukt, bet tie, kas vēlas dot, var jau laikus savu dodamo sagatavot. Dažiem laivās līdzi brauc arī skolnieki, kas palīdz uztura sagādē. Var redzēt, ka visumā ļaudis neskopojas — redzēju, ka daži dalījās pat ar savu rīsa bļodiņu uz pusēm. Laivā novietotie trauki pildās ar rīsu, saknēm, augļiem, zivīm un pat ar kaut kādu putrai līdzīgu šķidrumu.

Pēcpusdienā izbraucām pilsētas tūri ar taksīti. Šai tūrē ietelpa arī karaļa pils apmeklējums, kur uzņemta plaši pazīstamā filma „King and I" un Emeralda Budas templis ar viņa tēlu. Pils ir vienīgā vieta visā Bangkokā, kur vīriešiem to apmeklējot jābūt ģērbtiem žaketēs un kakla saitēs, neskatoties uz to, cik karsts ir laiks. Pils tiešām iespaidīga un interesanta. Haremu tomēr neizdevās redzēt, jo tas bija slēgts it kā remonta dēļ. Uzkrita kāda dziedniecības dieva tēls, ietērpts zilā kreklā un apkārts ar krellēm. Tas viņam kā pateicība par to, ka izdziedinājis slimniekus. Izdziedinātie par to uzģērbuši viņam spilgta zīda kreklu, lai tas būtu redzams jau pa gabalu.

Nākošā rītā ar taksīti braucām uz „Bridge over river Kwai", kur uzņemta filma ar šo pašu nosaukumu un kur atrodas krītušo un gūstā mirušo austrāliešu, angļu un holandiešu kapi. Izdodas nofotografēt tilt tieši tad, kad tam vilciens iet pāri — gandrīz kā filmā. Mirušajiem uzcelts arī piemineklis vienā no tām vietām, kur atradušās gūstekņu nometnes, bet dzīvajiem ierīkots restorāns un kafejnīca kur var dabūt visu, ieskaitot alu. Viss paiet, viss mainās un daudz kas aizaug ar zāli...

Gar ceļu malām laucinieki piedāvā savus ražojumus, galvenā kārtā augļus. Apmeklējam lielāko Budas templi Āzijā, kuŗā Budas tēli redzami visādās pozēs, stāvot, sēžot un pat gulot. Viss iespaidīgs un varens. Traucē tikai modernā mūzika, kuŗu izkliedz daudzie skaļruņi. Ubagus neredz. Laukos ciemati un arī viensētas. Viss liekas miniatūrā. Mājām salmu vai niedru jumti, un akas vinda pacejas pagalma vidū. Modernās civilizācijas progress maz manāms. Kur tikai kāda ūdens peļķe, tur kāds makšķerē. Mūsu

(Beigas 8. lpp.)

Preses balles polonēzes vadītājs O skars Perro pateicas māksliniecei Valijai Mērniecei par viņas 15 oriģinālajiem zīmējumiem Preses balles telpu dekorēšanai Casa Loma pili Toronto.

Foto: J. Ligers

AKCENTS VAI VALODAS . . .

(Pārnesums no 2. lpp.)

tojam kā ziemu, tā vasaru. Varbūt, arī tāpēc, ka ratus, kam tiekai divi riteņi, saucam par divričiem, gan par ratu vienskaitli — velosipēdu, bet ratu, kam tiešām tikai viens ritenis un ko, tā tad, patiesībā, vajadzētu saukt par ratu vienskaitli — dēvējam par ķerru, tačku u. t. t. Acīm redzot, mūsu valodas attīstība kaut kur, kaut kādi noripojusi no ceļa, nav tikusi riteņu izmantošanas attīstībai līdz. To jūtam ne tikai mēs, vecie, daudz asāk un dziļāk to jūt mūsu jaunieši un bērni un tāpēc — kļūst arvien kārāki uz kāriem. Vai drīkstam viņus par to vainot? — Domāju, ka nedrīkstam. Nedrīkstēsim pat tad, kad, lai latviskajos dzūngļos vēl vairāk nemaldītos, viņi sāks savus braucamos kārus rakstīt ar c.

8 Telefons, televizija, radio. — Telefonu esam jau latviskojuši par tālruni. Šis latviskojums sen ieviesies, pieņemts un skan labi. Bet vai esam mēģinājuši latviskot televiziju par tālredzi vai par tālrādi, radio par tāldzirdi vai par tālskani. — Ja neesam, nevainosim jaunatni, arī to nē, kas aug dzimtenē un televiziju krievu ietekmē šodien sauc par televizoru. Vainosim paši sevi.

9) Sokers, futbols. — Latvijā sokera vārdu nepazinām, runājām tikai par futbolu jeb kājbumbu. Bet kājbumbas vārdu ne sportisti, ne tauta nepieņēma — tas bija tikai neveikls, puslatvisks tulkojums. Amerikā spēlē divas atšķirīgas sporta spēles — sokeru un futbolu, pie kam sokers ir tas, ko visa Eiropa sauc par futbolu. Mūsu jaunieši piedalās aba vaida sporta spēlēs, viņi par tām runā un viņiem jārunā, bet vērodami mūsu nosodošos skatus, jauc šos jēdzienus un, lai izvairītos no tālākiem aizrādījumiem, pāriet uz angļu valodu. — Manuprāt, nosodoši drīkstam skatīties vienīgi paši uz sevi. Arī mums jāzina, par ko runājam, jāspēj to izteikt latviski.

10) Tīms. — Latviski teicām — komanda, kas bija un ir — nelatviski. Lietojām gan arī vārdu vienība, bet tam daudz plašāka nozīme, kas nespecificē tīmu. Jāšanas sporta vienības saucām nelatviskā valodā par ekipām — laikam, tāpēc, ka tas skan spāniski un jāšanā visizsmalcinātākā esot tā sauktā spāņu skola. — Kas zina tīma latviskojumu? Kas zina, kā latviski sauc — teamwork? Divos balsienos, lūdzu.

11) Mūvija, ofise bloks. — Vai kino, kinoteātris, filma, kantoris, kanceleja, birojs un kvartāls ir latviskāki?

11) Fridžs. — Ledusskapis ir burtisks tulkojums no vācu valodas, sen novecojies, sen vairs neizteic fridžu. Fridžā ledus nemaz nedrīkst būt. Tā uzdevums ir uzturēt pārtiku vēsu. — Kāpēc neizmēģinām — vēsturi (ar plato, stiepto ē)?

12) Skolaršips. — Beidzot vārds, kam tiešs sakars ar skolu, vārds, kas skan riebīgi un ko tāpēc atvietojam ar — stipendija. Bet vai nejūtam, ka tas mūs degradē? Taisnība — agrāk dažreiz teicām — pabalsts, studiju pabalsts, bet tas skanēja kā niecinājums, kā nabadzības apliecība, un ko tad, savukārt, izlabojām uz — studiju aizņēmums. — Bet tiklab rakstos, kā runās, jau daudzus gadus atpaka ļ parādījās jaunvārds — mude. Skolotāji to tomēr vēl nelieto, vismaz, oficiālajā skolas valodā nē. — Kāpēc? Skolaršips taču nav nekas cits, kā pamudinājums jeb mude turpināt izglītību. Tas ieviestos, ja to — pamudinātu. No vecām stīpām un apmācību kuģiem tā mēs drīz tiktu vaļā.

14) Tests. Sakām — eksamens jeb pārbaudījums. Liekas, ka viss kārtībā. Vārds pārbaudījums skan latviski un latviešu visu pakāpju un veidu izglītības iestādījumos ieviesies jau kopš gadu desmitiem. — Bet kāpēc skolēni un skolotāji joprojām tik bieži runā par eksāmeniem, ērtības labā, arī par eksamiem? Kāpēc vārds pārbaudījums nepatīk? — Laikam taču tāpēc, ka vārdi pārbaudījums, noskaņojums, pierādījums, norādījums, pārraidījums un tamlīdzīgi, tiklab rakstu, kā sarunu valodā ārpus skolas, sen jau pa daļai atmesti — aizstāti ar vienkāršākajiem, bet daiļskanīgākajiem — pārbaude, noskaņa, norāde, pārraide u. t. t. Kāpēc skolās tāda nevērība, tāds konservātīvisms? Kāpēc oficiālajā skolas valodā vēl joprojām minēti iestāju un gala pārbaudījumi — iestāju un gala pārbaužu vietā? — Valsts eksamens, varbūt, varētu palikt, kur tas ir. Bet es labprātāk saņemtu liecību par izturētiem vai neizturētiem testiem jeb pārbaudēm nekā par eksāmeniem jeb pārbaudījumiem.

Šādu vārdu rindu varētu turpināt stundām. Tie, tāpat kā vačēšana, kičēns un čikēns, pleder slengošanai, bet, pretēji pēdējiem trim — vajadzīgai, nepieciešamai slengošanai. Nepieciešamai un neapkarojamai tik ilgi, kamēr būsim atraduši, ko likt vietā. Ja rusicismi, germanismi u. t. t., ko dažreiz lietojam, ienākuši mūsu valodā pirms amerikānismiem, tad tāpēc tie nav ne latviskāki, ne labāki. Taisni otrādi — bērniem un jauniešiem, kas krievu un vācu valodas nepazīst, tie tikai jauc galvu.

SPECIĀLIE RUBĻU CERTIFIKĀTI IR LABĀKĀ DĀVANA

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd Street, New York, NIY. 100010, kas specializējusies jau 21 gadu dāvanu sūtīšanā uz Padomju Savienību ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti tagad ir labākā dāvana piederīgiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastajiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji tikai ar tiem var iegādāties visu speciālajos Veshposyltorg ārzemju valūtas veikalos. Cena dažreiz tik zema, vienu dolaru.

Pieprasiet jaunāko cenrādi un ka saņem 10 rubļu vērtību par pārliecinieties, cik vērtīgi ir speciālie rubļu certifikāti. Par vienu rubli jāmaksā $2.13, bet piederīgajiem nekas nav jāpiemaksā.

Tuvākai informācijai un pieprasot katalogu, rakstiet: INTERTRADE EXPRESS CORP] — 125 East 3rd. Street, 5th F2loor New York, N. Y. 10010, tālr. 932-1539.

Viena diena koncentrācijas nometnē

Kosīgina viesošanās beigu posmā Toronto kinoteātris „International" sāka izrādīt Skandinavijā izgatavoto filmu pēc Nobela prēmijas laureāta Solžeņicina grāmatas „Viena diena Ivana Denisoviča dzīvē". Filmā attēlota dzīve kādā padomju polārā koncentrācijas nometnē, ar barakās sadzīto, badā, aukstumā un smagā darbā nomākto ļaužu masu, kas atrodas zem varmācīgo sargu pilnīgas patvaļas.

Filmas galveno varoni — Ivanu Denisoviču iztriec darbā, lai gan ārsts konstatē, ka viņš ir slims un nespēj strādāt. Viņš tomēr aicina arī citus enerģiski strādāt, lai visai grupai nesamazinātu jau tā trūcīgo pārtikas daļu, kas ir zivju asaku vira brokastīs un putriņa ar rupjas maizes riecienu pusdienās, kas šiem nelaimīgajiem ir dzīvības un nāves jautājums.

Visrupjāk čekisti izturas pret kādu bijušo kapteini, kuŗa maizes rieciens ir uz pusi mazāks nekā pārējiem un kuŗu, it kā par spītību, soda ar 10 naktīm, kas jāpavada stindzinošā Sibirijas salā, drāšu iežogojumā ārpus nometnes ēkas. Viņš paliek dzīvs un nenosalst.

Īstas koncentrācijas nometnes ainu bālāku padara tikai tas apstāklis, ka tās iemītnieki ietērpti tīros kreklos un to vairākums neatgādina novājējušus ieslodzītos, bet čekisti ir pārāk inteliģentām sejām, kādas padomju soda nometnēs reti būs sastopamas. Acīm redzot, filmas tēlotāji — „ieslodzītie" nav gribējuši pirms filmas uzņemšanas pāris nedēļas pabadoties...

Kn.

Pasūtiniet tagad labāko dāvanu uz LATVIJU vērtīgāku par naudu vai citu SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKATUS

INTERTRADE EXPRESS CORP.

to jums teica pirmā un to saka jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības. Tas ir apmēram, kā kad jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un iegādājušies mantas $200 vai $300 vērtībā, dažreiz pat vairāk.

PILNĪGA GARANTIJA un APDROŠINĀTS. TIKAI INTERTRADE Express Corp. dod jums ātru pakalpojumu. Certifikātu piecēde mājās 3 nedēļu laikā. Viens speciālais rublis maksā $2.13. NAV CITAS PIEMAKSAS. Jūs variet sūtīt kuŗu katru summu. PIEPRASIET MŪSU JAUNĀKO ILUSTRĒTO CENRĀDI.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI INTRETRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, piektā stāvā NEW YORK, N. Y. 10010, tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi. — Automobiļi.
Tikai uz īsu laiku:
Moskvitch 412 IE $2995.-
Zaporozhets ZAZ 966 $1895.-
Daudzums ļoti ierobežots, tāpēc rekavējiet pasūtīšat. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKLIEM.

Pieprasiet mūsu speciālo apkārtrakstu.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

13. novembrī — plkst. 7 vakarā DV Toronto nodaļas gadasvētki DV namā ar biedru apbalvošanu.

No 13. — 21. novembrim — Tēlnieka A A. Kopmaņa darbu izlase Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu telpās, 200 Balmoral avenijā.

14. novembrī — pl. 5 vak. Latviešu namā, 2. st. zālē Korporāciju kopas literārais vakars krāsu bildēs. Ref. Lacl T. Puisāns „Dabas varenība — ledus un ziedi arktikā".

20. novembrī — pl. 7 vak. Eaton auditorijā — Latvijas valstssvētku 53 gadu atcere

25. novembrī — pl. 8 vak. Latviešu namā Pārdomu vakars. Māc. R. Ekšteina temats: „Jēzus Kristus biografija".

27. novembrī — pl. 7.30 vak. Latviešu nama lielajā zālē Toronto latviešu katoļu vienības gadskārtējais rudens sarīkojums ar loteriju un pilnu bufeti.

27. novembrī — pl. 8 vak. Central Technikuma auditorijā A.L.T. Bostonas ansambļa viesizrāde J. Lejiņa jautra teātŗa spēle „Nebrauc tik dikti".

27. novembrī — Ziemsvētku tirdziņš Sv. Jāņa baznīcas zālē. Atvērts no plkst. 10 rītā līdz 5 pēcpusd.

4. un 5. decembrī — DV tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš DV namā, 125 Broadview Ave.

5. decembrī — pl. 3 p.p. Latviešu nama lielajā zālē bīskapa J. Rancāna atcere. Mūzikāli vokāli priekšnesumi. Runās prof. Dr. H. Tichovskis — „Latviešu tautai veltīts mūžs".

5. februārī — plkst. 7 vak. vīru koŗa „Viesturs" gadskārtējais koncerts un balle St. Lawrence Hall, King un Jarvis ielās.

19. februārī — plkst. 7 vak. Latviešu namā DV Toronto vanadžu koŗa koncerts un balle.

HAMILTONA

20. novembrī — plkst. 7 vakarā Latviešu veterānu - strēlnieku b-bas Kanadā grozīņu vakars Latviešu namā, 16 Queen St. N.

I. JANKOVSKIS

REALTOR
87 RONCESVALLES AVE.,
533-8558
717 PAPE AVE., 461-6364

Frankford — gruntsgabali
$3,000 pilna prasītā cena 3 gruntsgabaliem Frankford ciemā - pilsētiņā, kas atrodas 105 jūdzes no Toronto, ziemeļos no Trentonas. 2 bloki no Trentas upes. Labs naudas ieguldījums vai vieta vasarnieka vai pensionāra mājai.

Apbūves gabals
Toronto austrumu Riverdale rajonā pārdodams gruntsgabals. Cena $11,000. Plāni 6 istabu atsevišķi stāvošai mājai.

$2.500 iemaksa mājai ar 16 x 55 pēdu veikala telpu un atsevišķu 3 guļamistabu dzīvokli Dundas — Keele rajonā. Garāža. Prasītā cena $27,900. Viena atklāta obligācija par 9% uz 10 gadiem. Labs ieguldījums.

MĒS MEKLĒJAM
īres un vienģimeņu mājas Danforth — Broadview rajonā mūsu grieķu un ķīniešu klientiem. Ja jums šinī rajonā ir īpašums, ko esat nodomājuši tuvākā laikā pārdot, tad lūdzam zvaniet nesaistīgai īpašuma novērtēšanai.

Mūsu klients — latvietis no Vankuveras ar $20,000 iemaksu meklē 4 guļamistabu māju Bloor — Old Mill rajonā. Vēlama dubultgaraža. Lūdzam zvaniet 533-8553.

Ja esat nodomājuši iegādāties

JAUNU 1972. GADA AUTOMAŠĪNU — APMEKLĒJIET MŪSU SKATES TELPAS

Chevrolet-Cheveile — Camaro — Oldsmobile — Chevy II — Vega

Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi

HANS PLAUDE — Tālrunis HO 6-1131

Robertson motors Ltd.

1555 DANFORTH AV., TORONTO 6.

Astro Travel Service

2196 Bloor St. West, Toronto 9, tālrunis 769-1115

Izkārtojam ceļojumus par pazeminātām cenām visā pasaulē

BUENOS AIRES

no 27. nov. — 17. dec. tikai $330.00.

Izkārtojam iecelošanas dokumentus Kanadā

Lūdzu zvanīt tuvākai informācijai Mrs. V. Vasara.

A. EGLITIS — **TV RENTAL**

17" — $ 8 mēnesī
21" — $ 9 mēnesī
??" — $10 mēnesī

161A Roncesvalles Ave. Toronto, tel. LE 7-1401

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.

Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televizijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.

Ātra apkalpe ● Slēgts trešdienās ● Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9—5 pēcp.

BALTIC EXPORTING Co.
480 Roncesvalles Ave.,
Ont. tālr. LE 1-3098

R.G. Balodis D.C.

(chiropraktors)

paziņo jaunas klinikas atvēršanu

187 Steeles Ave E., Toronto.

Bez slimu locītavu un mugurkaula problēmām ārstēju arī nervozitāti.
Dabisko zāļu aptieka.

Jauna metode — ar dabisko zāļu palīdzību.
zaudēt svaru (bez badošanās).

Tālr. 223-7632 Tālr. 223-0127 (latviski)

1971. GADĀ SAŅEMTĀS GRĀMATAS

T. Zeltiņš—Milestības maize, rom.	$5.40
I. Šilis — Kamanu sliedes aizputina	$5.80
Lai atskan dziesmas	$5.00
I. Grebzde — Meitene un puķe, rom.	$6.00
M. Bukšs — Pret straumi, apceres un kritikas — latg. izl.	$7.00
L. Dombrovska - Larsena — Ar medus zobenu, dzejoļi	$1.00
Ausma Jaunzeme — Rīta eņģelis, dz.	$1.00
Dīna Rauna — Pusnakts negātīvi, dzī	$1.00
Juris Kronbergs — Iesnas un citi dzejoļi	$1.00
Margita Gūtmane — Ēnuspēles, dz.	$1.00
Juris Mazutis — Ceļojumi, dzeja	$1.00
T. Tomsons — Spēle, dzejoļi	$3.00
Archīvs XI sējums, Latvijas zelts	$5.70
Reportieru rokas grāmata	$3.00
I. L. Juhansons — Cilvēks bez vārda, rom.	$5.80
A. Plampe — Dziesmu kamolīņš I	$3.00
A. Plampe — Dziesmu kamolīņš II	$3.00
G. Janovskis — Rolands, rom.	$5.00
A. Dziļums — Vienas vasaras zieds, rom.	$5.00
M. Bukšs — Nikodems Rancāns, apcere	$7.00
L. Auzāne-Tīcmane — Ģen. Auzāns	$3.00
Osvalds Urtāns	$6.00
Ziemeļnieki — 50 g. atceres rakstu krājums	$ 3.00
Prof. Dr. A. Brūveris — Latvieši palmu zemē	$ 3.00
Z. Lagerlefa — Gesta Berlings, romāns	$ 6.50
A. Niedra — Ādams un Ieva, rom.	$ 4.80
L. Slēzaks — Mani kopotie raksti	$ 5.50
Radio Erivaņa atbild	$ 3.80
V. Veldre — Dižmuiža, rom.	$ 5.00
U. Ģērmanis — Tā lieta pati nekritīs	$ 4.20
E. Andersons — Senie kurzemnieki Amerikā un Tobago kolonizācija	$12.00
A. Raša — Vēl mēs esam svešumā, rom.	$ 5.50
E. Arnis — Latvju tautas politiskā atmoda	$ 4.50
L. Slaucītājs — Zinātnes darbā — draugos ar mākslu	$ 6.50
Prof. Dr. Med. Jēkabs Alksnis, dzīves stāsts	$10.00
A. Daugule — Tantals, rom.	$ 4.80

Apgāda DAUGAVAS VANAGS izdevumi

L. Zariņa — Sarkanā migla	$3.50
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$4.00
P. Algars — Atkusnis sākās oktobrī, rom.	$ 3.50
,, Nemirstīgais nemiers, rom.	$ 5.50
A. Rubulis — Latvian Literature, st.	$4.00
T. Krūka — Silaines meža runā, stāsti bērniem	$ 2.50
,, —Tu debesis turi savās rokās	$ 3.50
,, —Uniforma, stāsti	$ 5.50
A. Gailīte — Ēkausmā	$ 4.00
P. Jurevičs — Dzīve un liktenis, esejas	$ 4.20
A. Tomsens — Cilvēcības vārdā, pieredze Vorkutā	$5.00
E. Andersone — Rūķīšu labdaris, pasakas	$ 1.80
,, —Sargeņģelis, pasakas	$ 1.80

DV GRĀMATNĪCA
491 College Street, Toronto 174, Ontario
Pasūtinot pa pastu, lūdzu pieskaitīt 50 c pasta piemaksai.

Biskaps runā ar tēva garu

Angļu biskaps un lordu palātas loceklis Dr. Mervins Stokvuds informējis presi, ka viņš regulāri sarunājoties ar sava Pirmajā pasaules karā kritušā tēva garu, jau sākot ar 1958. gada 17. martu. Sarunas notiekot ar medija vidutājību, kas tās pierakstot. Dr. Stokvuds tās vēlāk pārbaudot, jo tēva nāves laikā viņš pats bijis tikai 3 gadus vecs, un par savu tēvu ļoti maz ko atceras.

Tēva gars pasakot tādus apstākļus, ko atceras un zina tikai 58 gadus vecā biskapa māte. Visi tie ir izrādījušies pareizi.

„Mans tēvs, runājot caur mediju," saka biskaps, „reiz izteicās, ka viņš esot ļoti neapmierināts, ka par kaujas nopelniem tam piešķirto medaļu mana māte glabājot atvilktnē, bet ne kādā redzamākā vietā."

Biskaps Stokvuds aizgājis mājās un kādā atvilktnē tiešām atradis tēva medaļu.

Kādā citā seansā gars biskapam pateicis, ka tikko ir nomiris kāds viņa radinieks. Medijs to nekādā gadījumā nevarējis iepriekš zināt. Kad biskaps aizgājis mājās, tajās jau atradusies telegramma no ārzemēm par radinieka nāvi.

Citi garīdznieki bieži pārmetuši Dr. Stokvudam šo aizraušanos ar garu pasauli, bet pats viņš izsakās: „Ja mēs no Bībeles atmetam mūžīgās dzīvošanas esmi, tad nekas cits daudz vairs šajā grāmatā pāri nepaliek."

Atzīmējams, ka arī mūsu pašu rakstnieks Konstantīns Raudive sarakstījis plašu grāmatu par sarunām ar gariem, un šīs sarunas uzņemtas arī skaņu platēs. A. K.

Kokneses pilsdrupas Latvijā tagad. Tās applūdinājuši Daugavas ūdeņi pēc tam, kad mūsu zemes okupanti uzcēluši tiem aizsprostu Pad. savienības spēkstacijas vajadzībām. Vēsturiskā Daugavas senleja tagad kļuvusi tikai lidzeklis lētas elektriskās strāvas ražošanai, lai ar to apgādātu austrumu apgabalus līdz pat Ļeņingradai.

SYLVIA ZARIŅŠ, D.C.

Chiropraktor

672 Brant St.,

Burlington, Ont.,

tālr. 637-0361

ĀBOLI no MILLERA farmas — dažādas šķirnes — atkal dabūjami bušeļos. Zvanīt Toronto 461-8478

Kas? Kur? Ko? Toronto

TOWN & COUNTRY REAL ESTATE LTD

V. PALMA pārstāvis

TORONTO 12, TĀLR. 782-7246
377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario

Pērkot vai pārdodot savu nekustamo īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

UNO MANKIN REAL ESTATE

392 Danforth Avenue, tālr. 461-1114 Toronto.

latviešu pārst.: Konst. KĀRKLIŅŠ, tālr. 691-3873.
Lūdzu sazināties mājas pirkšanas un pārdošanas gadījumos.
Izkārtojam obligācijas un sagādājam aizdevumus mājas pirkšanai.

STIKUTS REALTORS

1851 Lawrence Ave. E., Scarboro
Alfreds Stikuts, FRI, tālr. 752-1770
1363 Wilson Ave., Downsview, Ontario
Vad. Lita Stikuts, tālr. 249-6101

A. BERZIŅŠ Realty Ltd.

Nekustami īpašumi, apdrošināšana, obligācijas un notāra

316 Harbord Street, Toronto, Ont. 534-8447

DAŽĀDU ZIEDU dabīgs nepasterizēts **MEDUS**

Ziedputekšņi (Pollen). Perupienīņš (Royal Jelly) no BRĢĻU LIGZDAS

dravām, 30 Dewson Street, Toronto 173. Tālr. 534-0563

PAVASARA LE 1-7353

delikatešu veikals un konditoreja

931 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. ČUKULS

A. Kristapsona gaļas un gaļas izstrādājumu veikals

1095 Queen Street East, Toronto, tālr. 466-5152

EXPRESS T.V. SERVICE

Hi-Fi un TV DARBNĪCA, tālr. 769-6732

no plkst. 9 — pl. 9 vak.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS

105 DANFORTH AVE. (pie Broadview).

Tel.: HO 5-9905. *Ausma Mikelsons*

Ungāru bēgles nedienas

Toronto jaunā laikraksta „The Toronto Sun" redaktors P. Vortingtons apraksta kādas ungāru iecelotājas nedienas — sarkanās Ungārijas valdības liktos šķēršļus šai bēglei satikties ar saviem tuviniekiem.

Anna Cvetko kā ungāru bēgle Kanadā ieradusies 1956. gadā, pēc ungāru revolūcijas apspiešanas. Kremļa ielikteņa Kadara valdību viņai 1968. gadā tomēr atļāvusi atgriezties Ungārijā un apciemot savus vecākus. Vēl vairāk — valdība piedevusi viņai visus tās „grēkus" un arī atļāvusi palikt uz dzīvi Ungārijā. Tagad A. Cvetko vēlējusies izmantot šo „apžēlošanu" un braukt atpakaļ uz dzimteni, jo viņas 76 gadus vecais tēvs nomiris un arī māte, ar ļoti vārgu veselību, ievietota slimnīcā. Bet kad viņa ieradusies Ungārijas sūtniecībā Otavā, viņai paskaidrots, ka no Budapeštas saņemts paziņojums par atgriešanās atļaujas anulēšanu.

Ungāru bēgle paliek nezināšanā, kādēļ sarkanā valdība atkal mainījusi savu lēmumu, bet zinas, ko tā saņēmusi no dzimtenes, liek domāt, ka šajā afērā iejaukts kāds komūnists Laslo Angijals, kas esot pārņēmis savā rīcībā Cvetko māju ar citām mantām un, acīm redzot, negribot šīs vērtības vairs atdot tās likumīgajai īpašniecei. Šis sarkanais dižvīrs viņai atrakstījis pat vēstuli, ieteicot atmest visas cerības uz atgriešanos, jo viņš to nepieļaušot...

Bēgle nosūtījusi vēstuli ar lūgumu pašam Janošam Kadaram, pievienojot arī Angijala vēstules norakstu, bet no Kadara nekādas atbildes viņa nav saņēmusi.

Tad ungāru bēgle iedomājusies, ka Istie Ungārijas kungi taču tagad atrodas Maskavā un ka tādēļ viņai jāgriežas pie tiem. Kosigina viesošanās laikā viņa nosūtījusi uz šī Kremļa dižvīra apmešanās vietu Toronto, „The Inn on the Park", ierakstītu vēstuli, izklāstot tajā visas savas bēdas un lūdzot palīdzību resp. norādījumus Budapeštai. Bet arī no padomju premjēra viņa nav saņēmusi nekādas atbildes...

A. Cvetko nodarbināta Toronto universitātē. Kn.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.

TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO

RŪPIGA UN SMALKJŪTĪGA

APBEDĪŠANAS CEREMONIJU

IZKĀRTOŠANA

AUSTRA ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS

737 Bloor St. W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

Fotogrāfiski darbi ar izcilu kvalitāti!

Pieprasiet informāciju
tel. 863-1166
par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājuma nodošanai.

Benjamiņa filmu laboratorija

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams

125 Broadview Ave., Toronto 250,
PIEDĀVĀ ZĀLI PIRMĀ STĀVĀ (ar gaisa dzesinātāju)
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM. PIEPRASIET TELEFONISKI —

465-5225

DAUGAVAS VANAGU KLUBS

OTRĀ STĀVĀ

ATVĒRTS BIEDRIEM NO PIRMDIENAS LĪDZ PIEKTDIENAI NO PL. 4 P.P. — PL. 1 NO RĪTA
SESTDIENĀS NO PL. 12 DIENĀ — PL. 1 NO RĪTA.
Dažādi dzērieni un ēdieni par mērenām cenām.
Uz redzēšanos!

VALUDE

LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas KIVLENIEKS-KORMS

Veikalā un darbnīcā 961½ Bloor St. West, Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837.

SPECIĀLI UZ LATVIJU

PILNĪGI SAMAKSĀTI UN SAŅĒMĒJAM NEKAS NAV JAPIEMAKSĀ
ĀTRA PIEGĀDE.
LABĀKĀ UN VĒRTĪGĀKĀ DĀVANA JŪSU PIEDERĪGAJIEM. VIŅI JŪS IKKATRU REIZI ATCERĒSIES.

IMITĀCIJAS KAZOKU
Pasūtiniet luksus paskata, ļoti siltus, pasakainas vērtības no Minka (vienkrāsainu vai svītrainu) līdz persiešu jēra.
PILNA CENA tikai $99.00

10 GALVAS LAKATI $49.50
5 vilnas galvas lakati ar lielām vai arī mazām puķēm turku darinājumā un 5 zida galvas lakati dažādās krāsās.
AR GAISA PASTU $58.00

SPECIĀLA KOMBINĀCIJA AR LIELU VĒRTĪBU $149.-
3 j. kungu ziemas mēteļa drāna — 100% vilnas, 3 j. dāmu ziemas mēteļa drāna — 100% vilnas, 3,5 j. kungu uzvalka drāna — 100% vilnas, 3 j. dāmu ziemas kleitas drāna — 100% vilnas, 2 palagi (dubultizmēra), 2 spilvendrānas, 6 turku dvieļi.

SPECIAL Nr. 1 $56.00
10 mārc. tīri cūku tauki, 10 mārc. baltie kviešu milti, 10 mārc. rīsi un 10 mārc. cukurs.

DAUDZI CITI SPECIĀLSAIŅI. PIEPRASIET MŪSU JAUNĀKO CENRĀDI PAR BRĪVU.
Pasūtiniet tagad tikai caur

INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street, 5. stāvā
New York, N. Y. 10010,
tālr. 982-1530

PIEPRASIET MŪSU JAUNĀKO ILUSTRĒTO BEZMAKSAS CENRĀDI

P. Reinhards EC prezidija priekšsēdis

LAK Eiropas centra šāgada sesijā Stokholmā pirmoreiz delegātos bija vērojami divi nogrupējumi, kas sevišķi izpaudās informācijas jautājumos un prezidija priekšsēža vēlēšanās. Intensīvas debates noritēja kā sēžu telpās tā kuluāros.

Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centra gadskārtējā sesijā 30. un 31. oktobrī Stokholmā piedalījās 18 balstiesīgi delegāti ar 22 balsīm un daudz citi Zviedrijas latviešu organizāciju darbinieki. Kā balstiesīgi delegāti piedalījās: no Anglijas — A. Abakuks, J. Andrups, J. Ranka un P. Reinhards; Vācijas — Ad. Šilde, J. Platais un V. Lēmanis; Zviedrijas — P. Pētersons un J. Reneslācis; Holandes — B. Pavasars, Šveices — A. Skrēbers; Latviešu Nacionālā Fonda — O. Freivalds; Latv. zemnieku savienības — A. Šalts; Liberāļu apvienības — J. Legzdiņš un J. Breikšs; Latv. katoļu un demokratisko zemnieku bloka — J. Dervenieks un St. Boriss.

Sesiju atklāja EC prezidija priekšsēdis J. Ranka un to ar īsu svētbrīdi ievadīja Stokholmas latviešu draudzes mācītājs prāv. O. Sakārnis. Pēc svētbrīža sesijas dalībniekus uzrunāja bij. ministrs J. Tepfers, ZLCP priekšsēdis A. Padēls un ALAs valdes vicepriekšsēdis G. Meierovics, apsveicot sesijas dalībniekus ALAs valdes un BPLA valdes priekšsēža U. Gravas vārdā.

Par sesijas vadītāju vienprātīgi izraudzīja ģenerālkonsulu B. Pavasaru, viņa vietnieku LNPL priekšsēdi A. Abakuku un sekretāru J. Legzdiņu. Tāpat vienprātīgi apstiprināja prezidija izsludināto sesijas darba kārtību un ievēlēja 6 dažādas komisijas.

Pirmajā dienā sesija uzklausīja prezidija un EC pārstāvēto organizāciju ziņojumus. Plašākos ziņojumus sniedza prezidija Ārējās daļas vadītājs P. Reinhards (to ievietojam atsevišķi) un Nacionālo uzdevumu daļas vadītājs A. Šilde, kas ir arī Vācijas LCK priekšsēdis. Viņš piedalījies nevien dažādās apspriedēs un sarīkojumos Vācijā, bet apmeklējis arī latviešu organizācijas citās zemēs. Sevišķi nozīmīgi bijuši ASV, Kanadas un Zviedrijas apmeklējumi, kā arī piedalīšanās Baltiešu padomes sēdēs Bāden-Bādenā.

No Izglītības daļas vadītāja A. Šalta ziņojuma bija redzams, ka Eiropā darbojas latviešu ģimnazija un pamatskola Minsterē un 33 latviešu papildskolas: Vācijā — 20, Anglijā — 10 un Zviedrijā — 3.

J. Andrups ziņoja par Kultūras padomes darbību un A. Muchs ar V. Lēmani par 3. Eiropas latviešu dziesmu svētkiem 1973. gadā Ķelnē priekšdarbiem. Ir izraudzīta dziesmu svētku rīcības komiteja komponista Apkalna vadībā.

G. Meierovics ziņoja par BPLA darbību, kas pēdējā laikā stipri pieaugusi. Pēc viņa ziņojuma ZL CP valdes priekšsēdis I. Freimanis iesniedza sesijai priekšlikumu (it kā ar U. Gravas piekrišanu) nodibināt Stokholmā sevišķu informācijas biroju, kas veiktu no BPLAs Eiropas centram uzliktos uzdevumus — vāktu, izvērtētu un kopotu informāciju par okupēto Latviju. Šo priekšlikumu silti atbalstīja G. Meierovics, bet vajadzību pēc tāda biroja apstrīdēja red. O. Freivalds, jo Stokholmā sekmīgi jau darbojas Latviešu Nacionālais Fonds, kas jau 25 gadus vāc šo informāciju. Viņš arī norādīja, ka LNF līdzdarbojas Eiropas centrā uz tā aicinājumu un 1969. g. sesijā Minsterē fonda valde paziņoja, ka tā apsveiktu vissciešāko sadarbību arī ar Brīvās pasaules latviešu apvienību. Tādēļ jauna biroja dibināšana būtu tikai nevēlams paralēlisms, velta spēku un līdzekļu izšķiešana. Ja līdz šim nav izdevies šo sadarbību ar BPLA apmierinoši realizēt, tad tur vainojams tiešu sakaru trūkums ar BPLA vadību Vašingtonā. Līdz šim BPLA informāciju no LNF ir centusies iegūt ar starpnieku palīdzību, kam fonda valde nevar piekrist. Jauna biroja dibināšanas jautājumā nebija vienprātības arī sesijā ievēlētā informācijas komisijā.

☆

Otras dienas sēdē sesija pieņēma komisijas vairākuma priekšlikumu: „Informācijas vākšanai un apstrādāšanai par okupēto Latviju LAK Eiropas Centrs BPLA uzdevumā izveido Informācijas biroju, ja iespējams, pie Latviešu Nacionālā Fonda Stokholmā". Arī šo lēmumu O. Freivalds uzskatīja par „biroja dibināšanu birojā".

Radioraidījumu jautājumā sesija atzina, ka jāpārbauda Madrides latviešu valodas raidījumu dzirdamība un saprotamība Latvijā un EC informācijas daļai jāizveido Eiropā darba grupa, kas gādā materiālus Madrides raidījumiem (jo pēc G. Meierovica informācijas līdzīga darba grupa pie ALAs informācijas biroja esot „izputējusi"). Ar materiāliem atbalstāmi arī Vatikāna raidījumi latviešu valodā.

Sesija atzina, ka būtu paplašināma laikraksta „Latvija" Vācijā materiālā baze.

Sesija piekrita ierosinājumam, ka BPLA priekšnieku ievēl apvienības valde, nevis šo amatu automatiski ieņem ALAs valdes priekšsēdis. Atzina arī, ka būtu maināmi Trimdas balvas noteikumi, lai to varētu piešķirt ne tikai fiziskām personām, bet arī juridiskām u.c. institūcijām.

EC prezidija budžetu nākošam gadam pieņēma 460 mārciņu apmērā, tanī neietilpinot izdevumus atsevišķiem pasākumiem.

Prezidija vēlēšanās uz priekšsēža amatu uzstādīja divus kandidātus — līdzšinējo J. Ranku un no jauna P. Reinhardu (abi no Anglijas). Ar vienas balss vairākumu ievēlēja P. Reinhardu. Par prezidija locekļiem ievēlēja no Anglijas LNP — J. Andrupu un Mariannu Zariņu, no Vācijas LCP — A. Šildi un V. Lēmani, no Zviedrijas LCP — I. Freimani, no Latv. Nacionālā Fonda — O. Freivaldu, no Latv. zemnieku savienības Zviedrijas rajonā — A. Šaltu, no Liberāļu apvienības — J. Legzdiņu un no Latv. katoļu un demokratiskā zemnieku bloka — A. Spoģi. Piezīmējams, ka Zemnieku savienības Anglijas rajons bija paziņojis, ka EC līdzi nedarbosies, kamēr nav atjaunoti agrākie statūtu noteikumi par amatpersonu ievēlēšanu.

Par BPLA valdes locekļiem ievēlēja līdzšinējos: A. Abakuku, Ād. Šildi un I. Freimani. Par revīzijas komisijas locekļiem ievēlēja J. Plato no Vācijas, J. Jērumani no Beļģijas un St. Borisu no Zviedrijas.

Pēc sesijas jaunievēlētais EC prezidija priekšsēdis apmeklēja NF darbinieku pavadībā igauņu trimdas vadītājas personas Stokholmā un pārrunāja ar tiem darāmo sakarā ar paredzamo Eiropas drošības konferenci. —s.

Toronto gaidu Mārtiņu vakars

Gaujas (14.) gaidu vienības Mārtiņvakarā 7. novembrī bija pulcējušies lieli un mazi viesi, jaunākais tikai dažus mēnešus vecs. Sv. Andreja baznīcas zāle bija gaumīgi dekorēta ar rudens lapu virknēm, ziediem un dārzājiem. Pie sienām bija redzami lielgaidu veidoti melni budeļu siluetī un no lapām izlikti ornamenti.

Vakaru atklāja vienības priekšniece vad. Silvija Ozola; pēc tam lāča māte, lielgaida Velta Kupere, ievadīja uzvedumu „Rudens balle mežā", kuŗu šogad bija sarakstījušas un iestudējušas pašas lielgaidas. Arī dekorācijas un kostīmi bija pašu lielgaidu izdomāti. Uzvedumā piedalījās visas vienības dalībnieces. Tā autore, lielgaida Rasma Stagava, bija skaisti parādījusi, kā balli mežā sev izrīko dzīvnieki, kā tie ballei katrs uzpošas un kā priecājas.

Uzvedumu pabeidza ķekatu dancis apkārt visai zālei. Vad. G. Upīte pasniedza latviskākajai ķekatai — dzērvei, gaidai Balbai Grāvītei, rakstnieces Birutas Senkēvičas dāvāto dzejoļu krājumu. Otru balvu par īpatnējāko tērpu saņēma guntiņa Viviana Vasarāja (putnu biedēklis).

Pēc priekšnesumiem bērni varēja vingrināties gleznošanā un dzīvnieku izgatavošanā no auglīem, saknēm un tamlīdzīgiem materiāliem.

Gaujas gaidas pacienāja savus viesus ar zirņiem, putraimdesām un limonādi. Tirdziņā varēja iegādāties kāpostus ar desiņām, kūkas, kafiju un piparkūku sirdis. Izlozēja Mārtiņgaili, skaistu koka svečturi, lācīti un prievītes-grāmatzīmes. Vakara atbildīgā vadītāja bija vad. Rita Robežniece.

Kad bērni bija beiguši rotaļas, tad vad. M. Vilka nosēdināja lācīti zāles vidū, atvadījās no visiem, aicinot tos ierasties atkal nākošajā gadā ar saviem draugiem. Visi vakara dalībnieki šķiroties kopīgi nodziedāja Aijā, žū-žū, lāča bērni.

S. O.

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ No Labradoras pilsētas, Ņufaundlendā ziņo, ka jaundibinātās Labradoras paritijas līderis, ietekmīgais strādniecības vadītājs Tomass Bērdžess (Burgess) nolēmis atbalstīt provinces vēlēšanās uzvaru guvušos konservātivos, lai izbeigtu liberāļu premjera Smolvuda 22 gadu vienvaldību. Iespējams, ka Bērdžess varētu būt provinces nākamais raktuvju un lauksaimniecības ministrs, kaut viņam šāds postenis nav vēl piedāvāts.

☆ Ontario premjērs Dēviss sācis īstenot vienu no vēlēšanu solījumiem: ziemas darbu sagādei bezdarbniekiem provinces valdība paredzējusi 25 milj. dol (pērn — 7,5 milj. dol.). Toronto pilsēta saņems 5,836,600 dol., kamēr skolu valde, ieskaitot katoļu skolu, kopīgi saņems 1,459,150 dol. Piešķirumi lietojami kā fizisko, tā „balto apkakliņu" darba iespēju sagādei. Paredz, ka tā varēs palīdzēt ap 3600 bezdarbniekiem.

☆ Ontario karaliskā komisija mācību grāmatu izdošanas lietā saņēmusi Kanadiešu mācības grāmatu izdevēju grupas norādījumu, ka nepieciešams ap viena milj. dol. valdības atbalsts, lai apgādātu visas provinces skolas ar komisijas atzītajām mācību grāmatām. Izdevēju grupa ierosinājusi, lai izglītības departaments savā budžetā paredzētu 2% atsevišķu skolu padomēm grāmatu un mācības materiālu iegādei, bet stingri nosoda izplatīto fotokopēšanas paražu, norādot, ka ar to pārkāpj autora tiesības.

☆ No 79.000 personām Ontario, kas saņem mazturīgo pabalstus, 30% ir vīrieši, pie tam puse jaunāki par 24 gadiem. Nesen ieceltās darba iespēju sagādes komisijas priekšsēdim, Toronto tiesībniekam Berijam Svadronam nu uzdots 2 mēnešu laikā iesniegt labklājības ministram T. Velsam atbildes uz jautājumiem: kādēļ pastāvošajā bezdarbā daži rūpnieki nespēj atrast strādniekus; cik efektīvas ir darba sagādes aģentūras, sevišķi Canada Manpower: vai visiem, kas saņem mazturīgo pabalstus, tas tiešām nepieciešams, un vai piespiest šādu pabalsta saņēmēju pieņemt darbu, piem., 200 jūdzes tālu no dzīves vietas.

Mūžībā aizsaukts

Latvijas atbrīvošanas cīņu dalībnieks bij. artilerijas virsleitnants

Ernests Rūdolfs Kraucs

dzimis 1894. g. 16. jūnijā Rīgā,
miris 1971. g. 28. oktobrī Kolorādo Springā

Sēro

brālis Eduards ar dzīvesbiedri, radi un draugi

Mērki un ieceres

(Pārnesums no 1. lpp.)

vairākus Vācijas pilsoņus apmainīt pret 10 patiesi svarīgiem krievu spiegiem, kas atradās Vāņu apcietinājumā. Tas laikam bija domāts, kā labas gribas parādījums no krievu puses.

Tomēr, nupat atklātais plašais krievu spiegu tīkls Anglijā un arī Beļģijā ap NATO virspavēlniecības štabiem, un šīs krievu infiltrācijas izsauktās neomuligās pārdomas Francijā un Amerikā, tāpat kā Maskavas reakcija un represijas pret angļu diplomātiem un tās pilsoņiem Pad. savienībā, kā arī Anglijas ārlietu vizītes atsaukšana nākošo gadu Maskavā, šķiet, izredzes uz šī līguma ratificēšanu un Eiropas drošības konferences sasaukšanu ir attālinājušas uz labu laiku.

Kanclera Branta neveiksmīgais brauciens satikt Brežņevu Krimā, ir izsauci s piesardzības reakcijas un bažas kā Rietumos, tā arī Dienvidslavijā, kas bīstas, ka kanclera Branta austrumpolitika varētu tikt iztulkota kā padomju virskundzība par Austrumeiropas akceptēšanu. Ar šādu domu dienvidslavi nekad nav samierinājušies, kā arī rumāņi, kas ar savu veiklo draudzēšanos ar sarkano Ķīnu, un varbūt pat aizkulisu zondēšanu rietumu virzienā, prata aikavēt krievu karaspēka cauriešanu viņu territorijai manevriem Bulgārijā. Toties krievu manevri Ungārijā noritēja „pēc plāna". Psihologiskais Maskavas spiediens šai Eiropas stūrī bija nepārprotams.

Arī Polija var tikai ar piesardzību vērst šīs tiešās sarunas, pāri viņu galvām, starp Bonnu un Maskavu, lai gan no otras puses, viņi ir apmierināti ar Varšavas - Bonnas līgumu, kas poļiem paveŗ iespējas dzīvākiem tirdzniecības sakariem ar Rietumvāciju un līdz ar to ar Rietumiem vispār.

Un tomēr, vēl tikai pirms dažām nedēļām, Anglijas ārlietu ministrs ir teicis savām kolēģēm Ņujorkā, ka viņš cer, ka priekšdarbi Austrumu - Rietumu konferencei Eiropas drošības jautājumā varēs sākties, tiklīdz būs panākta galīga vienošanās Berlīnes nolīguma jautājumā. Ka šīni konferencē ļoti augstu prioritāti ieņems problēma par karaspēka samazināšanu (līdzsvarošanu) Varšavas un NATO valstu starpā, ir neapšaubāmi! Tāds pats noskaņojums valdot arī Francijas un ASV ārlietu ministrijās.

Līdztekus tam Maskava izrāda neparasti dzīvu diplomātisku aktivitāti. Podgornijs apmeklē Hanoju, Brežņevs Parīzi, Sofiju un Bukarestu, Kosiģins Alžīru, Kanadu, Norvēģiju un Dāniju.

Tik tālu Eiropa. Bet Eiropa atrodas starp abām supervalstīm: ASV un Pad. savienību, bet Pad. savienība, savukārt, starp Ameriku un Ķīnu. Ķīnas potenciālais svars starplaikā ir tik tālu pieaudzis, ka ASV prezidents Niksons drīzumā apmeklēs Pekingu, acīmredzot, taču tieša kontakta nodibināšanai starp abu valstu valdībām nākotnes sakariem. Jaunizveidojušos spēku trīsstūrī šo gājienu Maskava varēja uzskatīt tikai kā sev „nedraudzīgu žestu", it sevišķi pēc Maskavas preses ziņām par Ķīnas karaspēka kustībām Pad. savienības pierobežā. Lai šo iespaidu mazinātu, ASV prezidents apmeklēšot nākamgad arī Maskavu „abu valstu skaņošo jautājumu noskaidrošanai". Kā šie jautājumi attiecas uz kodolieroču bruņošanās tempa palēninašanas mēģinājumiem, liekas skaidrs, bet tā kā kodolieroči tagadējos laikos sadalās divi katēgorijās: stratēģiskos (globālos) un taktiskos (īsdistanču), tad neizbēgami nonākam atkal pie atziņas, ka, šajās sarunās tiks spriests arī par Eiropu un Eiropas demarkācijas līniju aizstāvēšanu. Tiks runāts pāri Eiropas galvām, bez eiropiešu līdzdalības. Tas kaut kā atgādina 19-tā gadu simteņa pirmo dekādi un sarunas Parīzes un un Sv. Pēterburgas starpā, kur arī kardinālais punkts bija Eiropas drošība.

Pieminētais tomēr nav iemesls bezcerīgam pesimismam, jo arī Rietumeiropas politiķus šī vēstures stunda, pārnestā nozīmē, ir atmiņā, ko pierāda arvien skaļāk kļūstošā prasība pēc Eiropas, ja ne unificētas, tad vismaz saskaņotas ārpolitikas paralēli ekonomiskai konsolidācijai. Citiem vārdiem, tad, kad par Eiropas drošību ies runa, arī Eiropas kopība sev prasīs tur sadzirdamu balsi..

Arī Latvija, tāpat kā citas Austrumeiropas valstis, pieder Eiropai un tāpēc mūsu pienākums ir atgādināt Eiropas politiķiem par latviešu tautas centieniem būt brīviem locekļiem Eiropas tautu vidū, līdzīgi pārējām tautām brīvā, demokratiskā Eiropā.

Ja LAK Eiropas centrs grib būt sava nosaukuma vērts, mums tuvākiem gadiem ir jāveltī daudz vairāk pūļu, lai turpinātu mūsu darbību modri un mērķtiecīgi, kaut vai „partizāņu cīņu" garā, t. i. katram pēc savām spējām un mākas darīt iespējamo ar rakstiem un vārdiem, kļūt esot ikreizes, kur un kad vien Baltijas un līdz ar to arī Latvijas starptautiskais stāvoklis varētu tikt skarts.

Tikai šādā apņēmībā rīkojoties mēs varam cerēt izdevīgā brīdī uz mūsu dzimtenes brīvības atjaunošanu pārējo Eiropas brīvo un demokratisko tautu un valstu vidū.

MILVOKU ...

(Pārnesums no 5. lpp.)

Apvienība rīko gleznu izstādes, pazīstamu lektoru priekšlasījumus, kā arī attiecīgos sarīkojumos atzīmē latviešu tradicionālos svētkus. Caurmērā gadā apvienība rīko 20 līdz 23 sarīkojumus, kuŗus visus ievada ar sarīkojumam piemērota rakstura priekšnesumiem, ar to iegūstot apmeklētāju uzmanību un atzinību.

Pateicoties Milvoku tautiešu atsaucībai un uzticībai DV aprūpes darbam, apvienība 20 gadu laikā nodevusi vispārējām aprūpes vajadzībām $30.000. Apvienības devums ASV mērogā atrodas otrā vietā vai pārmaiņus trešā vietā. Tāpat apvienība rūpīgi seko grūtību, slimību un nelaimes piemeklēto tautiešu vajadzību apmierināšanai, kādi gadījumi arvien biežāk piemeklē trimdiniekus. DV namā apvienībai atrodas 700 sējumu bibliotēka, V. Berga pārzinībā.

Apvienība uz 1971. gada 1. janvāri bija 234 biedri, ieņemot otro vietu ASV apvienību vidū. Priekšnieks V. Aparjods darbojas kopš apvienības dibināšanas, bet apvienību nepārtraukti vada kopš 1953. gada. Apvienības dibinātājs, vicepriekšsēdis E. Peniķis darbojas no tās dibināšanas dienas, kasieris J. Vilciņš un apkārtraksta red. un vīru kora priekšnieks R. Prūsis — kopš 1953. gada, aprūpes nozares vadītājs V. Zālītis — 14 gadus, biedrzinis P. Rudzītis — 9 gadus. Pēdējos gados apvienībai izdevies valdē iesaistīt rosīgus vidējās un jaunākās paaudzes pārstāvjus: O. Cerbiņu, I. Slemperi, A. Peniķi un V. Jaunkalnieti. Revīzijas komisijā ilgus gadus darbojas: E. Čakāns un J. Grundsbergs.

Vairāki apvienības biedri daudz gadus darbojas DV ASV valdē un goda tiesā: V. Aparjods, E. Peniķis, Ž. Butkus un A. Bolšteins. Apvienības darbu atbalsta DV mēnešraksta red. R. Čaks.

1972. g. septembrī apvienība DV ASV valdes uzdevumā uzņēmusies Milvokos rīkot plašas DV dienas, ar vērtīgu sarīkojumu virkni. Šis sarīkojums prasīs no visiem DV apvienības biedriem aktīvu līdzdalību un atbalstu.

Apvienība 20 gados E. Peniķa un R. Prūša redakcijā izdevusi 203 apkārtrakstus, kuŗus sagatavo 680 eksempl. un piesūta visiem Viskonsinas tautiešiem, ASV DV apvienībām un DV vadošām personām.

ep.

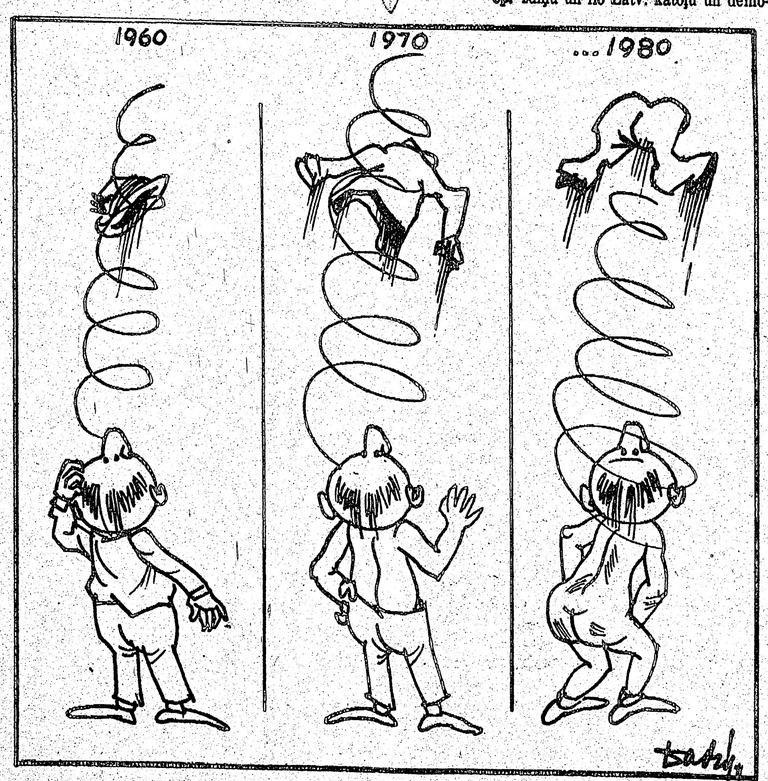

Dzīves dārdzības spirālē. Dažāda karikatūra

Āzijas impresijas

(Pārnesums no 6. lpp.)

šoferis stāsta, ka tiešām katrā tādā pelķē esot zivis. Kā viņas tur nokļuvušas, viņš nezināja pateikt. Laikam jau monsuna lietus laikā, kad lielās upes pārplūst (?).

EIROPISKOTĀ ĀZIJA

Tā varbūt varētu nosaukt Singapūru, kur orientālais tā savijies aeiropisko, ka atliek tikai pabrīnīties par šādu iespēju. Pilsētas apskatē gīds slavē visu, it sevišķi savu ministru prezidentu, kas ir jaunākais ministru prezidents visā britu kopvalstī, tikai 31 gadu vecs, un arī varbūt gudrākais. Par pēdējo apgalvojumu viņš nav simtprocentīgi drošs, kad to strikti noprasu, bet gīds domā, ka spriežot pēc viņa izrīcībām kā piem., māju būvi strādniekiem, „slamū" likvidēšanu u. t.t., tas tā varētu arī būt. Singapūrā izglītība nav obligāta, bet no 2,2 milj. iedzīvotāju apmēram 1 miljons ir jaunāki par 21 gadu un 95% no tiem apmeklē skolas. Dominējošā tautība — ķīnieši, apm. 75%, un dominējošā reliģija — moslems, otrā vietā katoļi. Tās preces, uz kuŗām nav muitas, lētas (un tādu ir lielais vairums), bet tās, kuŗas valdība muito, kā piem., alkoholiskus dzērienus, dārgas.

Pilsēta, ja lieto vispārināto apzīmējumu, skaista, tīra un interesanta. Nabadzība nekur nespīd cauri, pat ķīniešu tirgū ne. Tāpat arī Džahor-Bārū (Jahore Bahru), kaŗ ir jau Malajā un kur mums rādīja sultāna pilis, kaučuka plantācijas un Austrālijas karavīru kapus, kas ļoti labi kopti.

Arī Malēzijas galvaspilsēta Kualalumpura ir moderna, ar labi koptiem skaistiem dārziem un parkiem, modernām celtnēm, labi iekārtotiem mūzejiem, lepnām viesnīcām. Bet netrūkst arī antīkā, kas atspoguļo pat pavisam senu pagātni, sākot ar viņu „aborigiņiem", tāpat kā Austrālijā. Pilsētas centrā vecas, senā architektūrā celtas mājas, sevišķi pilsētas valdes nams. Malēzijā ap 11 miljonu iedzīvotāju. Ubagu nav — valsts gādā par saviem trūkumcietējiem. Visi labi un tīri ģērbti. Tā varbūt vienīgā zeme pasaulē, kur karali ievēl uz 5 gadiem no valsts 9 sultāniem. Nekādu karalisku mantošanas tiesību — šodien karalis, bet rīt, ja notiek vēlēšanas, tikai sultāns. Vārds „Kualalumpur" nozīmē dubļainās upes ieteka, jo zeme miksta un lietus laikā daudz nogruvumu. Redzējām no zemes gruvumiem apdraudētas lepnas mājas, dažas no tām pat nav glābjamas.

Izbraukumā pa pilsētu un ārpus tās, apskatījām arī kāda sultāna rezidenci, kuŗa nodota pārdošanā par 200.000 ASV dol., tad baltmetalla darbnīcu, kur ražo traukus un trauciņus, kā arī redzējām bulli ar 5 kājām. Stāstīja, ka esot cūka ar 3 kājām, bet lai to redzētu, jābrauc vēl tālāk laukos, kas neietelpa mūsu „tūrē".

Pēc „Beverly Hills" bagātnieku rajona apskates, savu Āzijas ceļojumu beidzām Kualalumpurā pie nacionālā pieminekļa, ko cēlis Austrālijas architekts no Italijas bronzas un Norvēģijas marmora. Pieminekļa tēli ļoti atgādina Austrālijas karavīrus. Vai tas darīts ar nolūku — neviens nevarēja pateikt. Un nebija arī svarīgi, jo pēc 12 stundām jau būsim Austrālijā un, ja būs vēlēšanās, pajautāsim architektam pašam.